

อีสาน ม่วนซื่น

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรม วัฒนธรรมสร้างสรรค์
เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

กิตติกรรมประกาศ

“อีสาน ม่วนซื่น” ชุดการบรรเลงและการแสดงสร้างสรรค์ โดยครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา งานวิจัยและสร้างสรรค์ ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม ในสังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ภายใต้การจัดสรรงบประมาณประจำปี 2565 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากหลายฝ่าย ให้คำแนะนำ ทิชม แนวคิดต่างๆ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขจุดบกพร่องมาโดยตลอด ผู้วิจัยและคณะขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ นางนิภา โสภาสัมฤทธิ์ อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในการบริหารทรัพยากร และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการวิจัยสร้างสรรค์ มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ (ศิลปินแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2562) แม่ฉวีวรรณ ดำเนิน (ศิลปินแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2536) ครูจิรพล เพชรสม (ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์) ในการให้คำแนะนำเรื่องดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้ ทำนองเพลงที่ใช้ประกอบการ ตลอดจนแนวทางในการแสดงชุดการแสดงอีสาน ม่วนซื่น โดยได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิจัย ซึ่งได้แก่ งานวิจัยและสร้างสรรค์, ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม นักเรียน, นักศึกษา, นักแสดง, นักดนตรี ตลอดจนผู้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ทั้งสิ้น ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธัญลักษณ์ อุบลเลิศ (ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด) ที่ได้ให้ความสำคัญกับงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และได้ให้กำลังใจซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญสำหรับการปฏิบัติงานด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยและคณะขอกราบขอบพระคุณ คุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาซึ่งนำมาแห่งความสำเร็จ คุณประโยชน์ที่ได้จากการทำการศึกษาอันจะนำมาซึ่งบุญกุศลชออุทิศแด่บุพการี และครูอาจารย์ที่ได้ล่วงลับทุกท่าน

ผู้วิจัย และคณะ

ชื่อเรื่อง : อีสาน ม่วนซื่น

ผู้วิจัย : นายญาณเวทย์ เหมือนพร้อม, นายนิชอล สอนสำราญ, นายอภิรักษ์ ภูสง่า, นายพุฒิพงษ์ พาหา
นายเนติพงศ์ วุฒิพรหม, และคณะ

งบประมาณ : สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ปีที่พิมพ์ : 2565

บทคัดย่อ

วิจัยสร้างสรรค์ชุด อีสาน ม่วนซื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมาของการละเล่น ประเพณี มหรสพ ในประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนอีสาน เพื่อการสร้างสรรค์ ชุดการแสดง 2) การสร้างสรรค์เพลงประกอบการแสดง 3) การสร้างสรรค์ชุดการแสดงอีสานม่วนซื่น โดยใช้ระเบียบของงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินงานโดยเริ่มจาก การศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูล แหล่งวิทยบริการ สถาบันการศึกษาต่างๆ สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ศิลปินแห่งชาติ, ผู้รู้, ผู้เชี่ยวชาญ, อาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, ผู้สร้างสรรค์เพลง และดำเนินการบันทึกกระบวนการทำ ว่าเป็นลายลักษณ์อักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า การสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ ตีความสรุปการวิจัยด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ขนบธรรมเนียมประเพณีชาติพันธุ์ลาว ซึ่งรวมถึงชาวไทยภาคอีสานที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน เป็นวัฒนธรรมแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองมานาน เป็นเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น มีส่วนช่วยให้ชาติดำรงความเป็นชาติของตนอยู่ตลอดไป ฮีตสิบสอง มาจากคำ 2 คำ ได้แก่ ฮีต คือ จารีต ซึ่งหมายถึงความประพฤติ ธรรมเนียมประเพณีความประพฤติที่ดี และ สิบสอง หมายถึง สิบสองเดือน งานบุญประเพณีที่เกี่ยวข้องกับฮีตสิบสองที่สำคัญของชาวอีสาน ได้แก่ เดือน 4 จังหวัดร้อยเอ็ด (ประเพณีบุญผะเหวด) เดือน 6 จังหวัดยโสธร (ประเพณีบุญบั้งไฟ) เดือน 8 จังหวัดอุบลราชธานี (ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา) เดือน 11 จังหวัดนครพนม (ประเพณีไหลเรือไฟ)

การแสดงชุดอีสาน ม่วนซื่น ถ่ายทอดวิถีชีวิต สังคมอีสาน มีลักษณะการพูดที่คมคาย มีความคิด สติปัญญา ความสนุกสนาน ทำให้เกิดความรักเป็นการโต้ตอบเชิงปัญญาก่อให้เกิดความซาบซึ้งถูกใจหนุ่มสาว สื่อให้ถึงความมั่นใจ กล้าแสดงออกของหญิงสาว ที่ใช้วิธีการเกี่ยวพาราสีชายหนุ่มที่ตนเองหมายปอง เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของการ“อ่อนปาว”ของหญิงสาวสมัยนั้น ม่วนแบบมีชั้นเชิง ม่วนแบบสาวอีสาน “ฮีตสิบสอง”เป็นตัวกำหนดของชุมชนให้มีการร่วมทำบุญตามความเชื่อพื้นฐานในพระพุทธศาสนา ความบันเทิง และความสามัคคีปรองดองในชุมชน จึงปรากฏความงดงามของขบวนแห่ตามบุญ เดือน ๔ (บุญผะเหวด) ของชาวอีสานที่มีความเชื่อและเป็นวัฒนธรรมอันงดงามเพื่อเป็นเครื่องบูชาในพระพุทธศาสนา มหรสพม่วนซื่นโฮแซว ในทุกช่วงทุกยุคสมัยของชาวอีสาน หัวใจและจิตวิญญาณอย่างหนึ่งของคนอีสาน คือหมอลำ รูปแบบการแสดงในช่วงนี้ เป็นความบันเทิง (หรือความม่วน) ของชาวอีสาน ท่วงท่า ลีลาवाद ฟ้อน ล้วนเกิดจากความสนุกสนาน รอยยิ้ม เสียงตะโกน บ่งบอกถึงความสุขตามวัฒนธรรม

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญ (ต่อ)	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญรูปภาพ	ฉ
 บทที่ 1 บทนำ	 1
ที่มา และความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	2
ข้อตกลงเบื้องต้น	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ระเบียบวิธีการวิจัย	4
 บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	 5
ความเป็นมาของประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่	5
 บทที่ 3 เพลงประกอบชุดการแสดง	 9
แรงบันดาลใจในการสร้างทำนองเพลง	9
เครื่องดนตรีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ทำนองเพลง	10
บทขับร้อง และทำนองเพลงประกอบชุดการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”	12

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 สร้างสรรค์ชุดการแสดง	16
แรงบันดาลใจในรูปแบบที่ใช้ในการแสดงชุดอีสาน ม่วนซื่น.....	16
การคัดเลือกผู้แสดงชุดอีสาน ม่วนซื่น.....	17
เครื่องแต่งกายผู้แสดง ชุดอีสาน ม่วนซื่น.....	18
อุปกรณ์การแสดงชุดอีสาน ม่วนซื่น.....	20
กระบวนการทำรำในชุดการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”	23
 บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	 148
สรุปผลการศึกษาความเป็นมา “อีสานสอง คองสิบสี่” เพื่อสร้างสรรค์ชุดการแสดง.....	148
สรุปผลการสร้างเพลงประกอบการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”	148
สรุปผลการสร้างสรรค์ชุดการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”	149
อภิปรายผล	149
ข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	150
บุคลากร	150
 ภาคผนวก	
ก. เอกสารคำสั่งการปฏิบัติราชการ	
ข. โน้ตเพลงประกอบการแสดง	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ช่วงชั้นของเน็ตที่ใช้ในการบันทึก	3
2. ช่วงชั้นของเน็ตที่ใช้ในการบันทึก	3
3. สัญลักษณ์แทนความหมายผู้แสดง	28

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย (ดำเนินทำนอง) ใช้บรรเลงประกอบการแสดง.....	10
2 เครื่องดนตรี (ประกอบจังหวะ) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง.....	10
3 เครื่องดนตรี (กำกับจังหวะ) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง.....	11
4 เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี (ดำเนินทำนอง) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง.....	11
5 เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า (ดำเนินทำนอง) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง.....	12
6 การแต่งกายผู้แสดงหญิง.....	18
7 การแต่งกายผู้แสดงชาย.....	18
8 การแต่งกายผู้แสดงชาย-หญิง.....	19
9 การแต่งกายผู้แสดงหญิงในหลายรูปแบบ.....	19
10 การแต่งกายผู้แสดงชาย.....	19
11 แคน ความสนุกสนาน ของหนุ่มสาวชาวอีสาน.....	20
12 ฟิน ความอุดมสมบูรณ์ ของดินแดนอีสาน.....	20
13 ไหซอง รสชาติแห่งการใช้ชีวิต ของหนุ่มสาวชาวอีสาน.....	20
14 สาดปุ่น ความบันเทิง ความผ่อนคลาย ของผู้คนชาวอีสาน.....	20
15 ประกอบการแสดงในช่วงขบวนแห่.....	21
16 ผ้าผะเหวด.....	21
17 เครื่องสักการะ-บูชา ประกอบการแสดงในช่วงขบวนแห่.....	22
18 อุปกรณ์ประกอบการแสดงในช่วงสุดท้าย.....	22

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

วิถีชีวิตของชาวอีสาน ในการทำมาหากิน การละเล่น ประเพณี มหรสพ การแสดงหมอลำหรือ การลงช่วงฟ้อนรำของหนุ่มสาว สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนอีสานในสมัยก่อน ซึ่งมีดำรงชีวิตอยู่ใน ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ อย่างเคร่งครัด หนุ่มสาวอยู่ในสายตาของสังคม มีวิธีการผ่อนคลายอารมณ์ ในทุกกิจกรรม เกิดเป็นความสุข ในรูปแบบต่าง ๆ ในความหมายของฮีตสิบสอง คือประเพณี 12 เดือน เกี่ยวกับพุทธศาสนา ความเชื่อซึ่งชาวอีสาน ยึดถือปฏิบัติกัน มาแต่โบราณ มีแนวปฏิบัติแตกต่างกันไปใน แต่ละเดือนเพื่อให้เกิดสิริมงคลในการดำเนินชีวิต เรียกว่าอย่างท้องถิ่น ว่างานบุญ ซึ่งชาวอีสานนั้นให้ความสำคัญกับ ประเพณีฮีตสิบสองเป็นอย่างมากและยึดถือปฏิบัติมาอย่างสม่ำเสมอเป็นเอกลักษณ์ของ ชาวอีสาน อย่างแท้จริง คำว่า “ฮีตสิบสอง” มาจากคำว่า “ฮีต” อันหมายถึงจารีต การปฏิบัติที่สืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณี “สิบสอง” คือประเพณีที่ปฏิบัติตามเดือนทางจันทรคติทั้งสิบสองเดือน จากการที่ได้ศึกษาสภาพสังคมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของชาวอีสานผ่านประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ พบว่ามีความเจริญรุ่งเรืองเป็นเวลามากกว่าช้านาน สภาพการดำรงชีวิต นับแต่การกินอยู่ การแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรม ศิลปกรรม ความเชื่อ ศาสนา คุณธรรม มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นในหลายด้าน วัฒนธรรมการเกี่ยวพาราสี เป็นกิจกรรมที่คนในสังคมอีสานร่วมกันสืบทอดจนกลายเป็นเอกลักษณ์ เป็นตัวกำหนดให้คนในสังคมอีสาน อยู่ร่วมกันอย่างสงบมีความสุขที่ไม่มีขีดจำกัดในทุกกิจกรรม เสียงหัวเราะ รอยยิ้ม ผสมผสานวัฒนธรรมและทำนอง เกิดเป็นความสุขแบบลงตัว สู่แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ปรากฏในการแสดงผลงานสร้างสรรค์ ชุด “อีสานม่วนซื่น”

วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ภายใต้กระทรวงวัฒนธรรมได้นำวิธีการส่งเสริมอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม ด้วยการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน สามารถส่งเสริมอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์วัฒนธรรม, สร้างงาน, สร้างอาชีพ และบริการด้านวัฒนธรรม ท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม นำรายได้สู่ชุมชน มีรูปแบบเชิงอนุรักษ์มา แต่ด้วยในสภาวะปัจจุบันมีเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ที่ก้าวไกล จึงควรพัฒนารูปแบบการแสดงให้มีความ ทันสมัยมีมาตรฐานสากลนำไปสู่การเพิ่มรายได้ประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ปรับปรุงรูปทบทาของกระทรวงวัฒนธรรมซึ่งไปสู่สังคมกึ่งเศรษฐกิจในยุคศาสตร์เร่งรัดพัฒนาประเทศ และเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นสถานการศึกษาในสังกัด จึงได้ดำเนินการค้นคว้าสืบค้นผลงานทางวิชาการ และการแสดงพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่นที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ในรูปแบบงานวิจัยต่อสถาบันฯ ทั้งยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อ การศึกษา สร้างสรรค์ นำเสนอผลงานการแสดง พัฒนาผู้สอน และผู้เรียนให้ได้มีเวทีแสดงผลงานทาง วิชาชีพ ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อบริการด้านการแสดงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความเป็นมาของการละเล่น ประเพณี มหรสพ ที่อยู่ในประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนอีสาน เพื่อการสร้างสรรค์ชุดการแสดง
2. การสร้างสรรค์เพลงประกอบการแสดง “อีสานม่วนซื่น”
3. การสร้างสรรค์ชุดการแสดง “อีสานม่วนซื่น”

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยสร้างสรรค์ชุดการแสดง “อีสานม่วนซื่น” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการละเล่น ประเพณี มหรสพ ที่อยู่ในประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนอีสาน

ประโยชน์ ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประวัติความเป็นมาของการละเล่น ประเพณี มหรสพ ที่อยู่ในประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนอีสาน สร้างความเข้าใจลักษณะของการสร้างสรรค์ชุดการแสดง บทเพลงได้ ตลอดจนนำแนวคิดวิธีการมาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ชุดการแสดงที่คล้ายกัน ได้อย่างเหมาะสม
2. แนวทางในการสร้างสรรค์เพลงประกอบการแสดง “อีสานม่วนซื่น” สามารถนำไปประกอบการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบชุดการแสดงอื่นๆ และรวบรวมเป็นข้อมูลทางวิชาการ
3. เป็นข้อมูลในการศึกษาเชิงวิชาการประเภท การสร้างสรรค์ชุดการแสดงร่วมสมัยและสามารถเผยแพร่องค์ความรู้ในรูปแบบการแสดงได้อย่างถูกต้อง
4. การแสดง “อีสานม่วนซื่น” นำมาใช้ประกอบเป็นสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนนำมาจัดแสดงในกิจกรรมทางสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ฮีต	หมายถึง	จารีต ประเพณีของชาวอีสาน
ม่วนซื่น	”	สนุกสนาน ชื่นใจ
ผ้าผะเหวด	”	ผ้าผืนยาวเขียนภาพเล่าเรื่องพระเวสสันดร ใช้แห่ในงานบุญ ซึ่งสมมติว่าเป็นการแห่พระเวสสันดรเข้าเมือง
คอง	”	แนวทางการครองตนตามครรลองคลองธรรม
๑ จังหวัด	”	กำหนดเอาเสียงดีของกลอง เป็นที่หมาย เมื่อกลอง ดีไปจบ กระบวน ครั้งหนึ่ง ก็กำหนดว่าเป็นจังหวัดที่หนึ่ง

ข้อตกลงเบื้องต้น

สัญลักษณ์เพื่อบันทึกโน้ตเพลงประกอบการแสดง “อีสานม่วนซื่น”

ช่วงชั้นที่ 1 (มีระดับเสียงสูง)

เสียง	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที
สัญลักษณ์	ดํ	รํ	มํ	ฟํ	ซํ	ลํ	ทํ

ช่วงชั้นที่ 2 (มีระดับเสียงกลาง)

เสียง	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที
สัญลักษณ์	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท

ช่วงชั้นที่ 3 (มีระดับเสียงต่ำ)

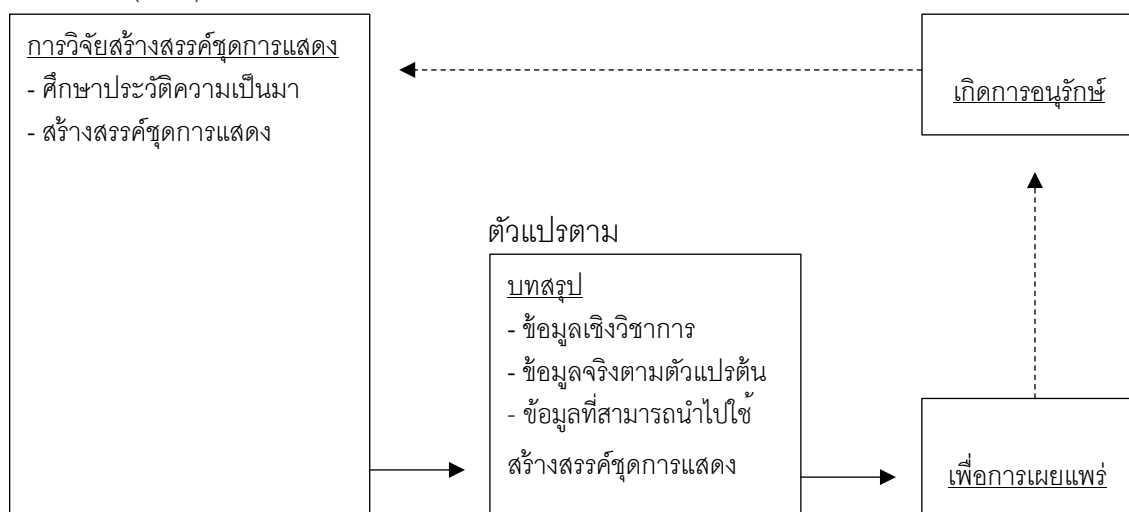
เสียง	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที
สัญลักษณ์	ดํ	รํ	มํ	ฟํ	ซํ	ลํ	ทํ

ตารางที่ 1 : ช่วงชั้นของโน้ตที่ใช้ในการบันทึก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยสร้างสรรค์ชุดการแสดง “อีสานม่วนซื่น” ผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรต้น (อิสระ)

ตารางที่ 2 : กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการจัดทำงานวิจัยการแต่งสร้างสรรค์ชุด “อีสานม่วนซื่น” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างสรรค์ชุดการแสดง “อีสานม่วนซื่น” ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย และลีลาท่าร่าต้นแบบตลอดจนเอกสารงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากแหล่งข้อมูล แหล่งวิทยบริการสถาบันการศึกษาต่างๆ ศูนย์รักษาศิลป์ หอสมุดแห่งชาติ หอจดหมายเหตุ ฯลฯ

2. ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์การแสดงชุด “อีสานม่วนซื่น” ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรคงาน

- 1) ศิลปินแห่งชาติ
- 2) ผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์พิเศษสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 3) ผู้สร้างสรรค์เพลง
- 4) นักศึกษาผู้สร้างผลงานสร้างสรรค์

2.2 ศึกษาขั้นตอนการสร้างสรรคงานประกอบด้วยลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแนวคิดของการแสดง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสรรค์ทำนองเพลงดนตรีประกอบการแสดง

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกผู้แสดง

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบกระบวนการท่าร่า

ขั้นตอนที่ 5 การออกแบบประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย/ ศิราภรณ์/ เครื่องประดับ

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนองานสร้างสรรค์ต่อผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ คณาจารย์

ขั้นตอนที่ 7 เผยแพร่การแสดงสู่สาธารณชน

3. ดำเนินการบันทึกกระบวนการท่าร่า ดังนี้

3.1 บันทึกท่าร่าเป็นลายลักษณ์อักษรและภาพนิ่ง

3.2 บันทึกวีดิทัศน์ชุดอีสานม่วนซื่น

4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า การสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ตีความ และสรุปการวิจัยด้วยการพรรณนาความ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยสร้างสรรค์ในชุดการแสดง “อีสานม่วนซื่น” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในประเด็นหัวข้อความเป็นมาการเล่น ประเพณี มหรสพ ที่อยู่ในประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ วิถีชีวิตของคนอีสาน จากข้อมูลเอกสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนการสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการสร้างสรรค์ชุดการแสดง โดยแยกออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

ความเป็นมาของประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่

ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ขนบธรรมเนียมประเพณีชาติพันธุ์ลาว ซึ่งรวมถึงชาวลาวอีสานที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน เป็นวัฒนธรรมแสดงถึงความเป็นชาติเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมานาน เป็นเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น มีส่วนช่วยให้ชาติดำรงความเป็นชาติของตนอยู่ตลอดไป

ฮีตสิบสอง มาจากคำ 2 คำ ได้แก่ ฮีต คือ จารีต ซึ่งหมายถึงความประพฤติ ธรรมเนียมประเพณี ความประพฤติที่ดี และ สิบสอง หมายถึง สิบสองเดือน ดังนั้นฮีตสิบสองจึงหมายถึงประเพณีที่ชาวอีสานปฏิบัติกันมาในโอกาสต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนในทุกๆ ปี เป็นการ ผสมผสานพิธีกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องผีและพิธีกรรมทางการเกษตร เข้ากับพิธีกรรมทางพุทธศาสนา นักปราชญ์ โบราณได้วางฮีตสิบสองไว้ดังนี้

เดือนอ้าย - บุญเข้ากรรม	เดือนยี่ - บุญคูณลาน	เดือนสาม - บุญข้าวจี่
เดือนสี่ - บุญผะเหวด	เดือนห้า - บุญสงกรานต์	เดือนหก - บุญบั้งไฟ
เดือนเจ็ด - บุญซำฮะ	เดือนแปด - บุญเข้าพรรษา	เดือนเก้า - บุญข้าวประดับดิน
เดือนสิบ - บุญข้าวสาก	เดือนสิบเอ็ด - บุญออกพรรษา	เดือนสิบสอง - บุญกฐิน

งานบุญประเพณีที่เกี่ยวข้องกับฮีตสิบสองที่สำคัญของชาวอีสาน ได้แก่

- บุญเดือนสี่	จังหวัดร้อยเอ็ด (งานประเพณีบุญผะเหวด)
- บุญเดือนหก	จังหวัดยโสธร (งานประเพณีบุญบั้งไฟ)
- บุญเดือนแปด	จังหวัดอุบลราชธานี (งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา)
- บุญเดือนสิบเอ็ด	จังหวัดนครพนม (งานประเพณีออกพรรษาไหลเรือไฟ)
	จังหวัดสกลนคร (งาน ประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง)

คองสิบสี่ เป็นคำและข้อปฏิบัติคู่กับฮีตสิบสอง คอง แปลว่า แนวทาง หรือ ครรลอง ซึ่งหมายถึง ธรรมเนียมประเพณีแนวทาง และ สิบสี่ หมายถึง ข้อวัตรหรือแนวทางปฏิบัติ 14 ข้อ ดังนั้นคองสิบสี่ จึงหมายถึง วัตรแนวทางที่คนทุกระดับนับ ตั้งแต่พระมหากษัตริย์ ผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมือง พระสงฆ์ บุคคลคนธรรมดาสามัญพึงปฏิบัติ 14 ข้อ

ขณะที่การเปลี่ยนผ่านในวงรอบเล็กลงมา อย่างการเปลี่ยนผ่านของแต่ละเดือนนั้น หลายประเทศอาจไม่ให้ความสนใจ แต่สำหรับชาวอีสานโบราณแล้ว นี่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต วัฒนธรรม ซึ่งได้บ่มเพาะ ภูมิปัญญา ก่อกำเนิดเป็นประเพณีสำคัญขึ้นมา และได้ร่วมสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยพวกเขาเรียกขาน ประเพณีเหล่านี้รวมกันว่า "ฮีตสิบสอง" หมายถึง จารีตประเพณีประจำสิบสองเดือนซึ่งถือเป็นโอกาสดีที่ชาวบ้านจะได้มาร่วม ชุมนุมและทำบุญในทุกๆ เดือนของรอบปี และถือเป็นจรรยาของสังคม ผู้ที่ฝ่าฝืนก็จะเป็นผู้ที่ผิดฮีต หรือ ผิดจารีตนั่นเอง

สำหรับประเพณีหลักๆ ในรอบ 12 เดือน ตามฮีตสิบสองของชาวอีสานโบราณนั้น ประกอบด้วย

1. เดือนเจียง (เดือนอ้าย) มีการประกอบพิธีบุญเข้ากรรม ซึ่งเป็นเดือนที่พระสงฆ์เข้ากรรม (ปริวาสกรรม) เพื่อให้พระสงฆ์ผู้กระทำความผิดได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์ เป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน มุ่งประพฤติดนให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยต่อไป ชาวบ้านก็จะมีการทำบุญเลี้ยงผีต่างๆ

2. เดือนยี่ ในฤดูหลังการเก็บเกี่ยวชาวบ้านจะทำบุญคูณข้าวหรือบุญคูณลาน โดยนิมนต์พระสงฆ์มนต์เย็น เพื่อเป็นมงคลแก่ข้าวเปลือก รุ่งเช้าเมื่อพระฉันเช้าแล้วจะมีการทำพิธีสู่ขวัญข้าว นอกจากนี้ ชาวบ้านจะเตรียมเก็บ สะสมฟืนไว้หุงต้มที่บ้าน บุญคูณข้าวหรือบุญคูณลาน สำหรับตีหรือนวดข้าว เรียกว่า ลาน การเอาข้าวที่ตีแล้วมากองให้สูงขึ้น เรียกว่าคูณลานหรือที่เรียกกันว่าคูณข้าว ชาวนาที่ทานาได้ผลดี อยากได้กุศล ให้ทานรักษาศีลเป็นต้นก็จัดเอา ลานข้าวเป็นสถานที่ทำบุญ การทำบุญในสถานที่ดังกล่าวเรียกว่าบุญคูณลานกำหนดเอาช่วงเดือนยี่เป็นเวลา ทำบุญ จึงเรียกว่าบุญเดือนยี่บุญคุ้มประจำหมู่บ้านนั้นจัดคุ้มใหญ่เป็นประจำ แต่ละเรือนขนเหล่ารวมเป็นคุ้มพิธีทำบุญนั้นจัดปราคนละแห่ง ต่างก็จัดของทานมีข้าว น้ำเอาไว้สู่เรือน แล้วไปรวมกันเข้าทำบุญร่วมตลอด ในเวลากลางคืนจัดปราคนละแห่ง ต่างก็จัดของทานมีข้าวน้ำ เอาไว้สู่เรือนแล้วไปรวมกันเข้าทำบุญร่วมตลอด ในเวลากลางคืนจัดรูปเทียนดอกไม้ มาไหว้ท่านพระสงฆ์ แล้วเหล่ามีใจพร้อมรวมกันฟังเทศน์มีมหรสพพราพร้อมกันซ้องสนั่นเมือง ตื่นฮุงเข้าตัก บาตรถือศีล ถวายอาหารพระสงฆ์จบกระบวนถว้น บุญคุ้มข้าวใหญ่ อันว่าบุญแนวนั้นเอาข้าวเปลือกมารวมกันเข้าแล้วถือศีล ฟังเทศน์ที่ศาลากลางหมู่บ้าน โรงกว้าง สะดวกดี กลางคืนนั้นถือศีล ฟังเทศน์มีมหรสพพราพร้อมเพียรสร้างก่อบุญหลายคร้วเรือนได้รวมกันเอา ข้าวเปลือก ถือว่าเป็นบุญมากล้นโบราณเจ้าเหล่าถือ ข้าวเปลือกนั้นเอาไปจ่ายเป็นเงินมาหาสาธารณกุศล ก่อ การได้ไว้หลายประการล้นบุญมีเหลือมาก ควรที่จำจื่อไว้โบราณเจ้ากล่าวสอน

3. เดือนสาม ในมื่อเพ็งหรือวันเพ็ญเดือนสาม จะมีการทำบุญข้าวจีและบุญมาฆบูชา การทำบุญข้าวจีจะเริ่ม ตอนเช้า โดยใช้ข้าวเหนียวปั้นใส่ผ้าอ้อยนำไปจี้บนไฟอ่อนแล้วชุบด้วยไข่ เมื่อสุกแล้วนำไปถวายพระ บุญข้าวจีหรือบุญเดือนสาม ข้าวเหนียวปั้นโรยเกลือ ทาไข่ไก่แล้วจี้ไฟให้สุก เรียกว่าข้าวจี การทำบุญให้ ทานมีข้าวจีเป็นต้น เรียกว่าบุญข้าวจี นิยมหากันอย่างแพร่หลาย เพราะถือว่าได้กุศลเยอะ ทาในช่วงเดือนสาม เรียกว่า บุญเดือนสาม

4. เดือนสี่ ทำบุญพระเวส ฟังเทศน์มหาชาติ ในงานบุญนี้มักจะมีผู้นำของมาถวายพระ เรียกว่า "กัณฑ์ หลอน" หรือถ้าจะถวายเฉพาะพระนักเทศน์ที่ตนนิมนต์มาก็จะเรียกว่า "กัณฑ์จบ" เพราะต้องแอบซุ่มดู ให้แน่เสียก่อนว่าใช้พระรูปที่จะถวายเฉพาะเจาะจงหรือไม่ บุญเวสหรือบุญเดือนสี่

5. เดือนห้า ประเพณีตรุษสงกรานต์หรือบุญสงกรานต์ หรือบุญเดือนห้า ซึ่งมีขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนห้า และ ถือเป็นเดือนสำคัญ เพราะเป็นเดือนเริ่มต้นปีใหม่ไทย การสงกรานต์จะมีการรดน้ำ พระพุทธรูป พระสงฆ์ และ ผู้หลักผู้ใหญ่ เพื่อขอมาและขอพรตลอดจนมีการทำบุญถวายทานน้ำหรือ บุญเดือนห้า เมื่อเดือนห้ามาถึงอากาศก็ร้อนอบอ้าวทำให้คนเจ็บไข้ได้ป่วย การอาบน้ำ เป็นวิธีการแก้ร้อน ผ่อนให้เป็นเย็น ให้ได้รับความสุขสบายใจ อีกอย่างหนึ่งมีเรื่องเล่าว่า เศรษฐีคนหนึ่งไม่มีลูกจึงไปบะบน (บนบาน) พระอาทิตย์และพระจันทร์เพื่อขอลูก

๖. เดือนหก ประเพณีบุญบั้งไฟและบุญวันวิสาขบูชา การทำบุญบั้งไฟเป็นการขอฝน พร้อมกับ งานบวชนาค ซึ่งการทำบุญเดือนหกถือเป็นงานสำคัญก่อนการทานา หมู่บ้านใกล้เคียงจะนำเอาบั้งไฟมา จุดประชันขันแข่งกัน หมู่บ้านที่รับเป็นเจ้าภาพจะจัดอาหาร เหล้ายามาเลี้ยง เมื่อถึงเวลาที่จะตั้งขบวนแห่ บั้งไฟและเราจึงออกไป ณ ลานที่จุดบั้งไฟด้วยความสนุกสนาน คาซังและการแสดงประกอบจะออกไป ในเรื่องเทศ แต่จะไม่คิดเป็นเรื่อง หยาบคายแต่อย่างใด ซึ่งประเพณีบุญบั้งไฟจะจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ทุกปี ที่จังหวัดยโสธร ส่วนการทำบุญวิสาขบูชา นั้น จะมีการทำบุญเลี้ยงพระ ฟังเทศน์ ช่วงเย็นมีการเวียนเทียนเช่นเดียวกับภาคอื่นๆ

7. เดือนเจ็ด ทำบุญชား (ล้าง) หรือบุญบูชาบรรพบุรุษ มีการเช่นสรวงหลักเมือง หลักบ้าน ปู ตา ผีตาแฮก ผีเมือง เป็นการทำบุญเพื่อระลึกถึงผู้มีพระคุณ บุญชား หรือ บุญเดือนเจ็ด การชား(ชำระ) สะสางสิ่งสกปรกโสโครกให้สะอาดปราศจากมลทิน โทษหรือความมัวหมอง เรียกว่า การชား สิ่งที่ต้องการทำให้สะอาดนั้นมี 2 อย่างคือ ความสกปรกภายนอก ได้แก่ ร่างกาย เสื้อผ้า อาหารการกิน ที่อยู่อาศัย และความสกปรกภายใน ได้แก่ จิตใจเกิดความความโลภ โกรธ หลง เป็นต้น แต่สิ่งที่จะต้องชำระ ในที่นี้คือ บ้านเมืองเกิดข้าศึกมาราวิทำลาย เกิดผู้ร้ายโจรมาปล้น เกิดรบราฆ่าฟันแย่งกันเป็นใหญ่ ผู้คน ช้างม้าวัวควายล้มตาย ถือกันว่าบ้านเดือดเมืองร้อน ชะตาบ้านชะตา เมืองขาด จำต้องชำระให้หาย เสนียดจัญไร การทำบุญมีการรักษาศีลให้ทานเป็นต้น เกี่ยวกับการชားนี้ เรียกว่าบุญชား มีกำหนดทำ ให้ระหว่างเดือนเจ็ดจึงเรียกว่าบุญเดือนเจ็ด

8. เดือนแปด ทำบุญเข้าพรรษาซึ่งเป็นประเพณีทางพุทธศาสนาโดยตรง ลักษณะการจัดงานจึง คล้ายกับทาง ภาคอื่นๆ ของประเทศไทย เช่น มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร มีการฟัง ธรรมเทศนาตอนบ่าย ชาวบ้านหล่อเทียนใหญ่ถวายเป็นพุทธบูชาและเก็บไว้ตลอด พรรษา การนำไปถวายวัดจะ มีขบวนแห่พุ่มนราเพื่อให้เกิดความคึกคักสนุกสนาน ประเพณีแห่เทียน พรรษาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดต้องเป็นที่จังหวัด อุบลราชธานี บุญเข้าวัดสา(เข้าพรรษา) หรือบุญเดือนแปด การ อยู่ประจำวัดตลอดสามเดือนในฤดูฝน เรียกว่าเข้าวัดสา โดยปกติกำหนดเอาวันแรมหนึ่งค่ำเดือน แปดเป็นวันเริ่มต้น เรียกว่าบุญเดือนแปด

9. เดือนเก้า ประเพณีทาบุญข้าวประดับดิน เป็นการอุทิศแก่ญาติผู้ล่วงลับ เพื่ออุทิศบุญกุศลให้บรรพบุรุษและผีไร้ญาติ โดยชาวบ้านจะทำการจัดอาหารประกอบด้วยข้าว ของหวาน หมากพลู บุหรี่ห่อด้วยใบตองกล้วยร้อยเป็นพวง เตรียมไว้ถวายพระสงฆ์เลี้ยงเพล บางพื้นที่อาจจะนำห่อข้าวน้อยเหล่า บุหรี่ แล้วนำไปวางหรือแขวนไว้ตามต้นไม้ และกล่าวเชิญวิญญาณของบรรพบุรุษและญาติมิตรที่ล่วงลับไปมารับส่วนกุศลใน ครั้งนี้

10. เดือนสิบ ประเพณีทาบุญข้าวสากหรือข้าวสาก (สลาภภัตร) ผู้ถวายจะเขียนชื่อ ของตนลงในภาชนะที่ใส่ของทานและเขียนชื่อลงในบาตรภิกษุสามเณรรูปใดจับได้สลาภของใครผู้นั้นจะเข้าไปถวายของ เมื่อพระฉันเสร็จแล้วจะมีการฟังเทศน์เพื่อเป็นการอุทิศแก่ผู้ตายบุญข้าวสากหรือบุญเดือนสิบ

11. เดือนสิบเอ็ด ประเพณีทาบุญออกพรรษา ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนสิบเอ็ด พระสงฆ์จะแสดงการบวราณา คือการเปิดโอกาสให้ว่ากล่าวตักเตือนกันได้ ต่อมาเจ้าอาวาสหรือพระผู้ใหญ่จะให้โอวาท พระสงฆ์ให้ปฏิบัติตนอย่างผู้ทรงศีล พอตกกลางคืนจะมีการจุดประทีป โคมไฟ นำไปแขวนไว้ตามต้นไม้ในวัด หรือตามริมรั้ววัด จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าบุญจุดประทีป ในจังหวัดนครพนมจะมีประเพณีการไหลเหลื่อไฟ ซึ่งตกแต่งด้วยตะเกียงน้ำมันก๊าดเป็นรูปต่างๆ สวยงามกลางลานน้ำโขง และมีหลายจังหวัดที่จัดงานแห่ปราสาทผึ้ง ขึ้น แต่ที่นับว่าเป็นต้นตำรับและมีความยิ่งใหญ่กว่าที่ใด ก็คือ จังหวัดสกลนครบุญออกวัดสา (ออกพรรษา) หรือบุญเดือนสิบเอ็ด การออกจากเขตจำกัไปพักแรมที่อื่นได้เรียกว่า ออกวัดสส่วนคำว่าวัดสำหมายถึงฤดูฝน ในปีหนึ่งมี 4 เดือน คือตั้งแต่วันแรมสี่ค่ำ เดือนแปดถึงขึ้น 15 ค่ำเดือน 12 ในระยะสี่เดือนสามเดือนต้นให้เข้าวัดก่อน พอครบกำหนดสามเดือนแล้วให้ออก อีกเดือนที่เหลือให้หาผ้าจีวร มาผลัดเปลี่ยนการทาบุญมีให้ทานเป็นต้น เรียกว่าการทาบุญเดือนสิบเอ็ด

12. เดือนสิบสอง เป็นเดือนส่งท้ายปีเก่า ซึ่งจะมีการทาบุญกองกฐิน โดยเริ่มตั้งแต่วันแรมหนึ่งค่ำ เดือนสิบเอ็ดถึงกลางเดือนสิบสอง แต่ชาวอีสานในสมัยก่อนนิยมเริ่มทาบุญทอดกฐินกันตั้งแต่ข้างขึ้น เดือนสิบ สอง จึงมักจะเรียกบุญกฐินว่า บุญเดือนสิบสอง สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำใหญ่ เช่น แม่น้ำ โขง แม่น้ำชี และแม่น้ำมูล จะมีการจัด ส่วงเฮือ (แข่งเรือ) เพื่อระลึกถึงอุสพญานาค บางแห่งจะมีการทาบุญ ดอกฝ้ายเพื่อใช้ทอเป็นผ้าห่มกันหนาวถวายพระเณร มีการจุดพลุตะไล และบางแห่งจะมีการทาบุญโกนจุกลูก สาว ซึ่งนิยมหากันมากในสมัยก่อนบุญกฐินหรือบุญเดือนสิบสอง ผ้าที่ใช้ไม้สตั้งทำเป็นขอบซึ่งเย็บจีวร เรียกว่าผ้ากฐิน ผ้ากฐินนี้มี กำหนดเวลาในการถวายเพียงหนึ่งเดือนคือตั้งแต่วัน ๑ ค่ำเดือน ๑๑ ถึงวันเพ็ญเดือน ๑๒ เพราะ กำหนดเวลาทาในเดือน 12 จึงเรียกว่าบุญเดือนสิบสอง

ประเพณีทั้งสิบสองเดือน ชาวอีสานโบราณถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมมืออย่างจริงจังตั้งแต่เดือนอ้ายจนถึงเดือนสิบสอง ใครที่ไม่ไปช่วยงานบุญก็จะถูกสังคมตั้งข้อรังเกียจไม่คบค้าสมาคมด้วยการร่วมประชุมเป็นประจำทำให้ชาวอีสานมีความสนิทสนมรักใคร่สามัคคีกันทั้งภายในหมู่บ้านของตนและในหมู่บ้านใกล้เคียง (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น<https://www.kabinlpcol.co.th>)

บทที่ 3

เพลงประกอบชุดการแสดง

การสร้างสรรค์เพลงประกอบชุดการแสดง “อีสานม่วนซื่น” ครั้งนี้ผู้วิจัยมีแนวคิด แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานเพลงประกอบการแสดง แบ่งตามหัวข้อได้ดังนี้ดังนี้

1. แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ทำนองเพลง
2. เครื่องดนตรีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ทำนองเพลง
3. บทขับร้อง และทำนองเพลงประกอบชุดการแสดง “อีสานม่วนซื่น”

1. แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ทำนองเพลง

1. รูปแบบของผลงาน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง สืบให้เห็นวิถีชีวิตและแนวทางในการดำรงชีวิต ดังนี้

ช่วงที่ ๑ ม่วนสาวลำน้อย อ้อนผู้ป่าว กล่าวถึงการเกี่ยวพาราสี ในสังคมอีสานสมัยก่อน มีลักษณะการพูดที่คมคาย มีความคิดสติปัญญาและความสนุกสนาน ทำให้เกิดความรักเป็นการโต้ตอบเชิงปัญญา ก่อให้เกิดความซาบซึ้งใจหนุ่มสาว อีกวัฒนธรรมที่แสดงถึงการอดอ้อนเพื่อผูกใจชายหนุ่มที่ตนหมายปอง โดยใช้ผญา ใช้กลอนลำในการเชื่อมสัมพันธ์ รูปแบบการแสดงในช่วงนี้ จึงสื่อให้เห็นถึงความมั่นใจและกล้าแสดงออกของหญิงสาวที่ใช้วิธีการเกี่ยวพาราสีชายหนุ่มที่ตนเองหมายปอง ความอดอ้อน เย้ายวน ผสมกับลีลาท่าทางของความมั่นใจ เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของการ “อ้อนบ่าว” ของหญิงสาวสมัยนั้น ม่วนแบบมีชั้นเชิง ม่วนแบบสาวอีสาน

ช่วงที่ ๒ ม่วนงานประเพณีวิถีอีสาน กล่าวถึง ชาวอีสานมี “ฮีตสิบสอง” เป็นตัวกำหนดของชุมชนให้มีการร่วมทำบุญตามความเชื่อพื้นฐานในเรื่องของศรัทธาในพระพุทธศาสนา ความบันเทิงและความสามัคคีปรองดองในชุมชน ก่อเกิดการร่ายรำ และส่วนประกอบขบวนแห่ เพื่อสร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมขึ้น รูปแบบการแสดงในช่วงนี้ จึงปรากฏความงดงามของขบวนแห่ตามบุญ เดือน ๔ (บุญผะเหวด) ของชาวอีสาน ที่มีความเชื่อและเป็นวัฒนธรรมอันงดงาม เพื่อเป็นเครื่องบูชาในพระพุทธศาสนา แสดงออกถึงความนอบน้อม รวมถึงความสนุกสนานในสังคมอีสาน

ช่วงที่ ๓ มหรสพม่วนซื่นโฮแซว ในทุกช่วงทุกยุคสมัยของชาวอีสาน หัวใจและจิตวิญญาณอย่างหนึ่งของคนอีสานคือหมอลำ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แฝงอัตลักษณ์ของความเป็นอีสานไว้อย่างโดดเด่น อาทิ หมอลำเพลินในปัจจุบันเพิ่มความเป็นสากลมากขึ้น ทั้งการแต่งกายและเครื่องดนตรีมีจังหวะทำนองที่สนุกสนานเร้าใจ การสอดแทรกภาษาถิ่น ของชาวอีสานเพื่อเพิ่มความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น รูปแบบการแสดงในช่วงนี้ เป็นความบันเทิง (หรือความม่วน) ของชาวอีสาน ท่วงท่า ลีลาवादพ็อนล้วนเกิดจากความสนุกสนาน รอยยิ้ม เสียงตะโกน บ่งบอกถึงความสุขตามวัฒนธรรม ของหมอลำ อีกทั้งในช่วงท่าย มีการขับร้องหมอลำ ลำยาวหรือลำล่อง คือการลำทำนองเอื้อนเสียงยาว เพื่อเป็นการนำเสนอทางการแสดง ด้านความงดงามและวิถีชีวิตชาวอีสานอย่างแท้จริง

2. เครื่องดนตรีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ทำนองเพลง

การแสดงชุด อีสานม่วนซื่น มีความหลากหลายของทำนอง เพื่อสื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึกในแต่ละช่วงของการแสดง จึงใช้เครื่องดนตรีผสมผสาน ดังนี้

2.1 เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง (เครื่องสาย)

1) พินโปรง

2) พินไฟฟ้า

3) พินเบสไฟฟ้า

รูปภาพที่ 1

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย (ดำเนินทำนอง) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง

2.2 เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ

1) ฉิ่ง

2) ฉาบเล็ก

3) ฉาบใหญ่

รูปภาพที่ 2

เครื่องดนตรี (ประกอบจังหวะ) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง

2.3 เครื่องดนตรีประเภทกำกับจังหวะ

1) กลองตั้ง

2) กลองหาง

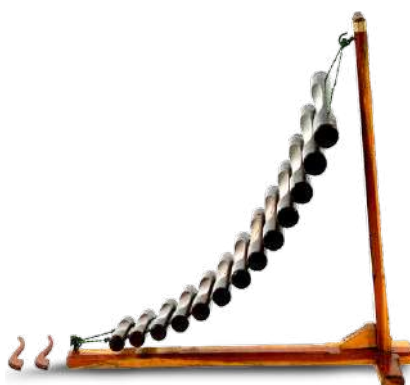

รูปภาพที่ 3

เครื่องดนตรี (กำกับจังหวะ) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง

2.4 เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง (เครื่องตี)

1) โปงลาง

รูปภาพที่ 4

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี (ดำเนินทำนอง) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง

2.5 เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง (เครื่องเป่า)

1) โหวด

2) แคนเป่า

3) แซคโซโฟน

รูปภาพที่ 5

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า (ดำเนินทำนอง) ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง

3. บทขับร้อง และทำนองเพลงประกอบการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”

การแสดงชุด อีสาน ม่วนซื่น มีความหลากหลายของทำนอง เพื่อสื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึกในแต่ละช่วงของการแสดง ดังนี้

3.1 ดนตรีใช้บันไดเสียง A minor ในการบรรเลงประกอบการแสดง โดยเริ่มจากวงบรรเลงในลักษณะ ลาลอง ไปกับการ “ผญา” ของผู้ขับร้อง

โอย..ซ่างมาม่วนแท้้นอ ซ่างมาม่วนแท้้นอ อีสานเฮานี้นอ อีสานเฮานี้นอ

ห้องที่ วรรคที่	1	2	3	4	1	2	3	4
	ท่อน ๑							
1	--- ลู	-- ลู ลู	- ทุ - ด	-- ด ด	- ร - ม	-- ม ม	- ฟ - ม	----
2	--- ร	----	--- ด	--- ทุ	--- ลู	----	----	----
3	----	----	----	----	----	----	----	----
4	----	----	----	----	----	----	----	----
5	--- ม	ริ้ ดิ ริ้ -	ริ้ ดิ ล ดิ	--- ดิ	ล ช ล ดิ	ล ช ม ล	ช ม ร ม	ร ด ลู ร
6	ด ลู ชู ลู	----	----	----				

เอ่ออันนี้ หลิงมาแต่เมืองฟ้า ยังเห็นว่าเมืองอีสาน ยังมีบุญมีทาน ม่วนจันระงมก้อง บ่มีหมองมี
เศร้า อีสานเฮามีแต่ม่วน เสียงพิณแคนเล่นส่ว เสียงลำร้องกล่อมหู เวียกบ่ค้ำงานกะสื้อ ความเป็นอยู่
สามัคคี ประเพณีฮีตสิบสอง สิบสี่คองดำรงไว้ มีน้ำใจคือข้าวปั้นฮักแพงกันเป็นปึกแผ่น มีเสียงลำเสียง
แคน เป็นโตแทนให้โลกฮู้ ตั้งแต่ปู่ย่าแต่ปู่ โอ้ยชูค่า..ให้ม่วนใจ...ใสนวนวล..ละนะ

ห้องที่ วรรคที่	1	2	3	4	1	2	3	4
	ท่อน ๒ (เที่ยวที่ ๑)							
1	---ล	-ล--	----	----	---ฟ	-ฟ--	----	----
2	---ช	-ช--	----	----	---ล	-ล--	----	---ด
3	ร ม ช ล	----	----	----	----	--ดํช	--ดํล	--ช ม
4	--ร ม	--ช ม	--ดํล	--ช ม	--ร ม	--ร ด	--ร ม	--ร ช
5	--ร ม	--ลช	--ล ด	--ร ช	--ร ม	--ลช	--ม ร	--ม ด
6	--ม ร	-ม-ช	-ม-ร	ม ด ม ร	ด ล ช ล	----	----	----
	ท่อน ๒ (เที่ยวที่ ๒)							
1	---ล	-ล--	----	----	---ฟ	-ฟ--	----	----
2	---ช	-ช--	----	----	---ม	--ร -	--ด -	-ท-ล
3	-ช-ล	----	----	----	----	----	---ช	---ล
4	-ช-ม	----	----	----	----	----	---ล	--ดํ-
5	-มํ-รํ	----	----	----	----	----	-มํชํ	-รํ-ดํ
6	-รํ-ล	----	----	----	----	----	---ม	----
	ท่อน ๒ (เที่ยวที่ ๒)							
1	-ช-ล	----	----	----	----	----	---ช	----
2	-ม ร ม	----	----	----	----	----	---ล	--ดํ-
3	-มํ-รํ	----	----	----	----	----	-มํชํ	-รํ-ดํ
4	-รํ-ล	----	----	----	----	มํ รํ ดํ ล	รํ ดํ ล ช	ดํ ล ช ม
5	ล ม ช ล							

3.2 คนตรีใช้บันไดเสียงในโหมด G Mixolydian ในการบรรเลงประกอบการแสดง โดยเริ่มจาก ฟินโปร่ง และ แคนแปด บรรเลงสอดประสานไปกับของผู้ขับร้อง ในลักษณะการ “ลำ”

(เกริ่น)

ผู้ตีเอ๋ย...มาผู้ตีแท้น้อยมาย มางามหลายแท้น้อยพี เบิงตีดีแอ่งเทแอ่งหล่อ นางได้มาพบพ้อ เว้าเอา เป็นแพน แปนแหวนแพนเพิ่นบ่น้อยชาย พออยากหยับบ่ซ้อนไปซอนซอนเสื่อเบิงได้ ละน่องอยากหยับย่าง ย้าย ละน่องอยากหยับย่างย้าย มาหาอ้ายผู้หุ่นแม่น น่องอยากเว้าแปนแปน จ่องเป็นแพนพะนางเด

ห้องที่ วรรคที่	1	2	1	2	1	2	1	2
	ท่อน ๑							
1	- ลุดร	- ลุดร	- มด ร	-- ดล	- ลุดร	ช ม ร ด	ลุม ด ร	--- ช
2	--- ม	ช ล ด ล	ช ม ด ร	-- ด ม	-- ช ร	ช ม ร ด	ลุม ด ร	-- ด ล
3	ช ลุดร	ช ม ร ด	ลุดร ช	----	- ด ล ช	- ด ล ช	- ด ล ช	----
4	ม ด ร ช	- ด ล ช	- ด ล ช	- ฟ ช ด	ช ล ช ฟ	ร ฟ ช ฟ	ร ฟ ช ฟ	----
5	ร ด ฟ ด	----	ร ช ร ม	ม ร ด พ	ด ร ด ร	- ช - ม	- ช - ร	ด ล ร ด
6	ลุม ด ร	- ช - ม	- ช - ร	ด ล ร ด	- ลุดร			

(ลำ)

จ๊วต้องต้อนละแขนอยู่ปลายผา จ๊วต้องต้อนละแขนอยู่ปลายผา วาสนาของนางจั้งได้มาพานพ้อ พานพ้อ โอยเด็นอ โอยเด็นอ เจ้าผู้คำก่าก้อน คำก่าก้อน มาสะออนแท้น้อยพี น้อยพี น้อยพี ผู้ตีจั้งอ้ายมีแพน ซ้อนแล้วไปน้อ แพนซ้อนแล้วไปน้อ มาเห็นคนรูปหล่อ อยากขอนำเมื่อเด

3.3 คนตรีใช้บันไดเสียง E minor A minor และ B minor โดยใช้วงมโหรีอีสานบรรเลง

ห้องที่ วรรคที่	1	2	3	4	1	2	3	4
	E minor							
1	----	ลัซัฟริ	ฟริดัล	-ลัดริ	---ม่	--ซัริ	-ลริด	-ลชล
2	----	ซัม่ริด	ริดัล	ริม่ดริ	--ดัล	--ริด	-ท-ล	-ช-ล
3	---ม	--ชล	-ล-ด	ร ม ด ร	---ท	-ร-ม่	-ช-ล	ทลชล
4	---ท	-ร-ม่	-ช-ล	ทลชล				
	A minor							
1	----	-ร-ล	-ชลท	ชลลล	-ร--	-ร-ล	ทชลท	ชลลล
2	--ชล	ร ด ทล	ชลทล	ร ด ทล	--ชล	ร ด ทล	--ชล	ท ด ร ม
	B minor							
3	----	--ชม	ชลชม	ชม ร ด	----	ดัลชม	--รม	ชม ร ด
4	---ช	---ล	-ริ-ด	-ล-ช	--ชล	-ช-ล	-ริ-ด	-ล-ช
5	-ม่-ริ	-ด-ล	-ริ-ด	-ล-ช				

(กลอนเทศน์เหล่าบุญผะเหวด)

บัดนี้จบครบถ้วน ในส่วนนิทานกลอน เวสสันดรชาดก

ยกมาจาด้าน ลำนิทานลงไว้ อวยพรชัย ได้แก่มส่ง ฝนตกลงท่าแก้วได้เย็นแล้วแห่งพระธรรม..นำ

3.4 คนตรีพื้นบ้านร่วมสมัย ทำนองลำเพลิน ลำยาว และหมอลำกลอนประยุกต์

(ลำ)

โอยเด่ชาย มาเด้ออ้ายชายงามน้ำแก่ง ให้มาแพงอีน้องผู้ล่ำร้องม่วนยิน กินกับฟ้อนแนวม่วนชวน
กันอย่าสไปไผมันเบ็งกันเด้อเจ้า เอาบุญแล้วเอาแอมมาฮ่อน นางสีล่ำให้ฟ้อนคุณค้ำฟ้าเอ้ามามามา มา
ออกลีลาหน้าฮ้านงานบุญ อีสานน้ำใจเจื้อจุน มาร่วมงานบุญฟังลำฟังร้อง มาเถิดพี่น้องอีสานบ้านเฮา

บทที่ 4

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง ในชื่อชุด “อีสาน ม่วนซื่น” ครั้งนี้ผู้วิจัยมีแนวคิดแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง แบ่งตามหัวข้อได้ ดังนี้

1. แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ และรูปแบบที่ใช้ในการแสดงชุด อีสาน ม่วนซื่น
2. การคัดเลือกผู้แสดงชุด อีสาน ม่วนซื่น
3. การแต่งกายและอุปกรณ์การแสดงชุด อีสาน ม่วนซื่น
4. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”
5. กระบวนท่ารำในชุดการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”

1. แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การแสดงชุด อีสานม่วนซื่น

รูปแบบของผลงาน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง สื่อให้เห็นวิถีชีวิตและแนวทางในการดำรงชีวิต ดังนี้
ช่วงที่ ๑ ม่วนสาวสำน่อย อ้อนผู้บ่าวการเกี้ยวพาราสี ในสังคมอีสานสมัยก่อน มีลักษณะการพูดที่คมคาย มีความคิดสติปัญญา ความสนุกสนาน ที่ทำให้เกิดความรักเป็นการโต้ตอบเชิงปัญญาก่อให้เกิดความซาบซึ้งถูกใจหนุ่มสาว อีกวัฒนธรรมที่แสดงถึงการออดอ้อน เพื่อผูกใจชายหนุ่มที่ตนหมายปอง โดยใช้ผญา ใช้กลอนลำในการเชื่อมสัมพันธ์รูปแบบการแสดงในช่วงนี้ จึงสื่อให้เห็นถึง ความมั่นใจ และกล้าแสดงออกของหญิงสาวที่ใช้วิธีการเกี้ยวพาราสีชายหนุ่มที่ตนเองหมายปอง ความออดอ้อน เย้ายวน ผสมกับลีลาท่าทางของความมั่นใจ เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของการ “อ้อนบ่าว” ของหญิงสาวสมัยนั้น ม่วนแบบมีชั้นเชิง ม่วนแบบสาว ๆ ชาวอีสาน

ช่วงที่ ๒ ม่วนงานประเพณีวิถีอีสาน กล่าวถึง ชาวอีสาน มี “ฮีตสิบสอง” เป็นตัวกำหนดของชุมชนให้มีการร่วมทำบุญตามความเชื่อพื้นฐานในเรื่องของศรัทธาในพระพุทธศาสนา ความบันเทิง และความสามัคคีปรองดองในชุมชน ก่อเกิดการรำร่า และส่วนประกอบขบวนแห่ เพื่อสร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมขึ้นรูปแบบการแสดงในช่วงนี้ จึงปรากฏความงดงามของขบวนแห่ตามบุญ เดือน ๔ (บุญผะเหวด) ของชาวอีสานที่มีความเชื่อและเป็นวัฒนธรรมอันงดงามเพื่อเป็นเครื่องบูชาในพระพุทธศาสนา แสดงออกถึงความนอบน้อม รวมถึงความสนุกสนานในสังคมอีสาน

ช่วงที่ ๓ มหรสพม่วนซื่นโฮแซว ในทุกช่วงทุกยุคสมัยของชาวอีสาน หัวใจและจิตวิญญาณอย่างหนึ่งของคนอีสานคือหมอลำ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แฝงอัตลักษณ์ของความเป็นอีสานไว้อย่างโดดเด่น อาทิ หมอลำเพลินในปัจจุบันเพิ่มความบันเทิงมากขึ้น ทั้งการแต่งกายและเครื่องดนตรี มีจังหวะทำนองที่สนุกสนานเร้าใจ การสอดแทรกภาษาถิ่น ของชาวอีสานเพื่อเพิ่มความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น รูปแบบการแสดงในช่วงนี้ เป็นความบันเทิง (หรือความม่วน) ของชาวอีสาน ท่วงท่า ลีลาวาดพ่อน ล้วนเกิดจากความสนุกสนาน รอยยิ้ม เสียงตะโกน บ่งบอกถึงความสุขตามวัฒนธรรม ของหมอลำ อีกทั้งในช่วงท้าย มีการขับร้องหมอลำ ลำยาวหรือลำล่อง คือการลำทำนองเอื้อนเสียงยาว เพื่อเป็นการนำเสนอทางการแสดง ด้านความงดงามและวิถีชีวิตชาวอีสานอย่างแท้จริง

2. การคัดเลือกผู้แสดงชุด อีสานม่วนซื่น

การแสดงชุด อีสาน ม่วนซื่น มีองค์ประกอบในการคัดเลือกผู้แสดง ดังนี้

2.1 ผู้แสดงหญิง

- คัดเลือกผู้แสดงที่มีพื้นฐานในการแสดงนาฏศิลป์ไทย
- มีความอ่อนช้อยนุ่มนวล
- มีรูปร่างสูงโปร่ง สมส่วน
- ใบหน้างดงามได้รูป

2.2 ผู้แสดงชาย

- คัดเลือกผู้แสดงที่มีพื้นฐานในการแสดงนาฏศิลป์ไทย
- มีความกระฉับกระเฉง แข็งแรง
- มีรูปร่างสูงโปร่ง สมส่วน

3. การแต่งกายและอุปกรณ์การแสดงชุด อีสาน ม่วนซื่น

เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง เป็นการแต่งกายในรูปแบบ ย้อนยุค ในช่วงยุคสมัย พ.ศ ๒๕๐๐ โดยแยกเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 : ม่วนสาวสำน่อย อ้อนผู้บ่าว การแต่งกายเป็นลักษณะผู้หญิงชาวบ้าน สวมเสื้อแขนสั้น นุ่งผ้าซิ่น ผมห่มสั้นรัดรอบช่วงท้ายทอย ตามแบบสาวอีสานในสมัยนั้น ผู้ชายสวมเสื้อคอกลมสีขาว และสวมเสื้อผ่าหน้าคลุม นุ่งกางเกง คาดเอวด้วยผ้าขอมม้า

รูปภาพที่ 6 การแต่งกายผู้แสดงหญิง

รูปภาพที่ 7 การแต่งกายผู้แสดงชาย

ช่วงที่ 2 : ม่วนงานประเพณี ชาววิถีอีสาน ผู้หญิงเพิ่มสไบไหมสีขาว แสดงถึงความเรียบร้อยที่จะเดินทางร่วมงานบุญ ผู้ชายถอดเสื้อคลุมออก

รูปภาพที่ 8 การแต่งกายผู้แสดงชาย-หญิง

ช่วงที่ 3 : มหรสพม่วนขึ้นโฮแซวผู้หญิงใส่ชุดแซกคลุมเข้าหลากสีสันและมีลวดลายต่างๆ สวมใส่เครื่องประดับ รองเท้ามีสัน ผู้ชายใส่เสื้อเชิ้ตแขนยาวหลากสีสัน กางเกงขาวาวหลากสีสัน

รูปภาพที่ 9 การแต่งกายผู้แสดงหญิงในหลายรูปแบบ

รูปภาพที่ 10 การแต่งกายผู้แสดงชาย

4. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”

ภายใต้วิถีชีวิตประเพณีของชาวอีสาน ตามฮีตสิบสองคองสิบสี่ จึงปรากฏอุปกรณ์ในการทำมาหากิน ผลผลิตทางการเกษตร เครื่องนุ่งห่มแต่งกายและเครื่องดนตรีของชาวอีสาน ดังนี้

1. แคน เครื่องดนตรี ใช้สื่อเชิงสัญลักษณ์ หมายถึงความสนุกสนาน ของหนุ่มสาวชาวอีสาน

รูปภาพที่ 11 แคน ความสนุกสนาน ของหนุ่มสาวชาวอีสาน

2. พินโปรง เครื่องดนตรี ใช้สื่อเชิงสัญลักษณ์ หมายถึงความอุดมสมบูรณ์ ของดินแดนอีสาน

รูปภาพที่ 12 พิน ความอุดมสมบูรณ์ ของดินแดนอีสาน

3. ไหซอง ใช้สื่อเชิงสัญลักษณ์ หมายถึงรสชาติแห่งการใช้ชีวิต ของของหนุ่มสาวชาวอีสาน

รูปภาพที่ 13 ไหซอง รสชาติแห่งการใช้ชีวิต ของของหนุ่มสาวชาวอีสาน

4. สาดปูนั่ง ใช้สื่อเชิงสัญลักษณ์ หมายถึง ความบันเทิง ความผ่อนคลาย ของผู้คนชาวอีสาน

รูปภาพที่ 14 สาดปูนั่ง ความบันเทิง ความผ่อนคลาย ของผู้คนชาวอีสาน

5. ชุง ประกอบการแสดงในช่วงขบวนแห่

ชุงดอกสะแบง

ชุงดอกลิ้นฟ้า

ชุงผะเหวด

ชุงใยแมงมุม

รูปภาพที่ 15 ประกอบการแสดงในช่วงขบวนแห่

6. ผ้าผะเหวด ประกอบการแสดงในช่วงขบวนแห่

รูปภาพที่ 16 ผ้าผะเหวด

7. เครื่องสักการะ-บูชา ประกอบการแสดงในช่วงขบวนแห่

เทียนพัน

ดอกโน

กระถางรูป

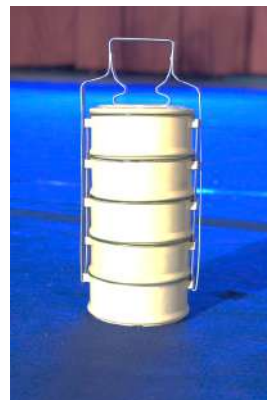
พานบายศรี

รูปภาพที่ 17 เครื่องสักการะ-บูชา ประกอบการแสดงในช่วงขบวนแห่

8. อุปกรณ์ประกอบการแสดงในช่วงสุดท้าย

ก. ร่ม

ข. ปั่นโต

ค. ป้ายผ้าเขียนคำว่า “อีสานบ้านเทิงศิลป์”

รูปภาพที่ 18 อุปกรณ์ประกอบการแสดงในช่วงสุดท้าย

5. กระบวนท่ารำในชุดการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”

ท่าที่ 1

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	ยืนจับผ้าด้วยมือซ้าย มือขวาเท้าสะเอว
ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งวงกลาง
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1 , 2 , 5	มือทั้งสองตั้งวงกลาง

ท่าที่ 2

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	วิ่งซอยเท้าเปลี่ยนตำแหน่ง จากนั้นย่อตัวอยู่กับที่
ผู้แสดงชาย คนที่ 1	วิ่งซอยเท้าเปลี่ยนตำแหน่ง จากนั้นใช้มือทั้งสองข้างเปิดผ้าขึ้น
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	วิ่งซอยเท้าเปลี่ยนตำแหน่ง จากนั้นใช้มือทั้งสองข้างเปิดผ้าขึ้น
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 5	มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ แล้ววนกันหมุนออกจากลำตัวระดับอก พร้อมกับย่อตัวเดินสลับตำแหน่งกันตามจังหวะ

ท่าที่ 3

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอโย..ช่างมา่วนแต้न्हอ ช่างมา่วนแต้न्हอ อีสานเฮานี้न्हอ อีสานเฮานี้न्हอ
อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือซ้ายป้องมือที่หุ มือขวามือจีบออกเป็นตั้งมือระดับเข้าพร้อมก้ม ตัวลงเล็กน้อย สลับระดับเหนือศีรษะ พร้อมกับเปิดหน้าขึ้น ปฏิบัติสลับกัน ทั้งหมด 4 ครั้ง
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	ย่อเท้าเดินสลับตำแหน่งตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	ก้าวเท้าขวา มือซ้ายป้องมือที่หุ มือขวามือจีบออกเป็นตั้งมือระดับ เข้า พร้อมก้มตัวลงเล็กน้อย สลับกับระดับเหนือศีรษะ พร้อมกับเปิดหน้าขึ้น ปฏิบัติสลับกันทั้งหมด 4 ครั้ง
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2	ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองใช้มือเปิดผ้าขึ้น
ผู้แสดงหญิง คนที่ 5	มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ แล้ววนกันหมุนออกจากลำตัวระดับอก พร้อมกับย่อเท้า

ท่าที่ 4

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอโย..ช่างมา่วนแท้น้อ ช่างมา่วนแท้น้อ อีสานเฮานี้น้อ อีสานเฮานี้น้อ
อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือซ้ายป้องมือที่หุ มือขวามือจีบออกเป็นตั้งมือระดับเข้าพร้อมก้ม ตัวลงเล็กน้อย สลับระดับเหนือศีรษะ พร้อมกับเปิดหน้าขึ้น ปฏิบัติสลับกัน ทั้งหมด 4 ครั้ง
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	ย่อเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	ก้าวเท้าขวา มือซ้ายป้องมือที่หุ มือขวามือจีบออกเป็นตั้งมือระดับ เข้า พร้อมก้มตัวลงเล็กน้อย สลับกับระดับเหนือศีรษะ พร้อมกับเปิดหน้าขึ้น ปฏิบัติสลับกันทั้งหมด 4 ครั้ง
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2	ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองปิดมือจีบเหนือศีรษะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 5	ก้าวเท้าซ้าย พร้อมกับใช้มือทั้งสองเปิดผ้าขึ้น

ท่าที่ 5

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอโย..ช่างมา่วนแต้น้อ ช่างมา่วนแต้น้อ อีสานเฮานี้น้อ อีสานเฮานี้น้อ
อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองกางมือพร้อมกับสับัดข้อมือไล่ระดับจากเหนือศีรษะลงมาสู่ระดับเอว 4 ครั้ง พร้อมกับย่าเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 6	เก็บผ้ารวมไว้กับ ผู้แสดงชาย คนที่ 5 จากนั้นท่ายังหวะ หันไปทางซ้าย ก้าวเท้าขวา ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองจีบระดับอกแล้วปล่อยออกเป็นตั้งมือจอแขนระดับเอว
ผู้แสดงชาย คนที่ 5	เก็บผ้ารวมไว้ จากนั้นท่ายังหวะหันไปทางขวา ก้าวเท้าซ้าย ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองจีบระดับอกแล้วปล่อยออกเป็นตั้งมือจอแขนระดับเอว
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองกางมือพร้อมกับสับัดข้อมือไล่ระดับจากเหนือศีรษะลงมาสู่ระดับเอว 4 ครั้ง พร้อมกับย่าเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2	ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองบิดมือจีบเหนือศีรษะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 5	ย่าเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองข้างอยู่เหนือศีรษะมือขวาจีบ มือซ้ายตั้งมือ จากนั้นปฏิบัติสลับกัน

ท่าที่ 6

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอ้ย..ช่างมา่วนแต้น้อ ช่างมา่วนแต้น้อ อีสานเฮานี้น้อ อีสานเฮานี้น้อ
อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือซ้ายแนบที่ไหล่ขวา มือขวาวาดมือลงระดับสะโพกแขนตั้ง พร้อมกับย่อตัวนั่งลง
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 6	หันไปทางซ้าย ก้าวเท้าขวา ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองจีบระดับ อกแล้วปล่อยออกเป็นตั้งมืออแขนระดับเอว
ผู้แสดงชาย คนที่ 5	หันไปทางขวา ก้าวเท้าซ้าย ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองจีบระดับ อกแล้วปล่อยออกเป็นตั้งมืออแขนระดับเอว
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือขวาแนบที่ไหล่ซ้าย มือซ้ายวาดมือลงระดับสะโพกแขนตั้ง พร้อมกับย่อตัวนั่งลง
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2	ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองลดมือลงตั้งมือแขนตั้งระดับเอว
ผู้แสดงหญิง คนที่ 5	กระทุ้งเท้าซ้าย มือขวาดำมือตั้งมืออแขนระดับเอว มือซ้ายจีบหางาย ระดับสะโพก

ท่าที่ 7

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอโย..ช่างมา่วนแท้น้อ ช่างมา่วนแท้น้อ อีสานเฮานี้น้อ อีสานเฮานี้น้อ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	หันไปข้างหลัง แล้วก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองหงายมือพร้อมกระดิกนิ้ว มือขวาอยู่ระดับไหล่ซ้าย มือซ้ายแขนตึงเฉียงขึ้นเหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 6	หันไปทางซ้าย ก้าวเท้าขวา ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองปล่อยจับออกเป็นตั้งมืออแขนระดับเอว
ผู้แสดงชาย คนที่ 5	หันไปทางขวา ก้าวเท้าซ้าย ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองปล่อยจับออกเป็นตั้งมืออแขนระดับเอว
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	หันไปข้างหลัง แล้วก้าวเท้าขวา มือทั้งสองหงายมือพร้อมกระดิกนิ้ว มือซ้ายอยู่ระดับไหล่ขวา มือขวาแขนตึงเฉียงขึ้นเหนือศีรษะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2	ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองลดมือลงตั้งมือแขนตึงระดับเอว
ผู้แสดงหญิง คนที่ 5	กระทุ้งเท้าขวา มือซ้ายตั้งมืออแขนระดับเอว มือขวาจับหางระดับสะโพก

ท่าที่ 8

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอโย..ช่างมา่วนแต้น้อ ช่างมา่วนแต้น้อ อีสานเฮานี้น้อ อีสานเฮานี้น้อ
อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	ยืนพร้อมกับถายน้าหนักไปเท้าขวา มือทั้งสองตั้งมืออแขน ระดับไหล่ อยู่ซ้อนหลังผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 3 , 4 , 6 , 7 , 8	หันไปทางซ้าย ก้าวเท้าขวา ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองปล่อย จีบออกเป็นตั้งมืออแขนระดับเอว
ผู้แสดงชาย คนที่ 5	หันไปทางขวา ก้าวเท้าซ้าย ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองปล่อย จีบออกเป็นตั้งมืออแขนระดับเอว
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	ก้าวเท้าขวา มือขวาเท้าสะเอว มือซ้ายตั้งมืออแขนระดับไหล่
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 5	ก้าวเท้าซ้าย มือขวาจีบหางายอยู่ระดับชายพก มือซ้ายตั้งมืออ แขนระดับแฉ่งศีรษะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 3 , 4 , 6	หันไปทางขวา ก้าวเท้าซ้าย ก้มตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองปล่อย จีบออกเป็นตั้งมืออแขนระดับเอว

ท่าที่ 9

คำร้อง / ทำนองเพลง : เอ๋ออันนี้ หลิงมาแต่เมืองฟ้า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	ย่อเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกระดิก นิ้ว มือซ้ายหงายมืออยู่ระดับสะโพก มือขวาดั้งมืออยู่ระดับแก้มศีรษะ ศีรษะเอียงขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 7 , 8	หันไปด้านหลัง มือทั้งสองกระดกมือ มือขวาอยู่ระดับเหนือ ศีรษะ มือซ้ายอยู่ระดับไหล่ขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 6	หันไปทางซ้าย ก้มตัวลงเล็กน้อย ย่อเท้าตามจังหวะ มือทั้งสอง สะบัดมือจับสลับกันซ้ายขวา อยู่ระดับเข่า
ผู้แสดงชาย คนที่ 5	วิ่งซอยเท้าเข้าข้างเวทีทางขวา
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	ย่อเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกระดิก นิ้ว มือซ้ายหงายมืออยู่ระดับสะโพก มือขวาดั้งมือ อยู่ระดับแก้มศีรษะ ศีรษะเอียงขวา
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2	หันไปทางซ้าย ก้มตัวลงเล็กน้อย ย่อเท้าตามจังหวะ มือทั้งสอง สะบัดมือจับสลับกันซ้ายขวา อยู่ระดับเข่า
ผู้แสดงหญิง คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	ย่อเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองตั้งมือระดับชายพก พร้อมกับบิด ไปทางซ้าย ขวาสลับกัน 8 ครั้ง
ผู้แสดงหญิง คนที่ 7 , 8	หันไปด้านหลัง มือทั้งสองกระดกมือ มือขวาอยู่ระดับเหนือศีรษะ มือซ้ายอยู่ระดับไหล่ขวา

ท่าที่ 10

คำร้อง / ทำนองเพลง : ยังเห็นว่าเมืองอีสาน ยังมีบุญมีทาน

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	ย่อเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกระดิก นิ้ว มือขวาหงายมืออยู่ระดับสะโพก มือซ้ายตั้งมืออยู่ระดับแก้ศีรษะ ศีรษะ เอียงซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 7 , 8	หันหน้า มือทั้งสองกางมือพร้อมหมุนมืออยู่ระดับไหล่ 4 ครั้ง พร้อมทั้งโยกเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 6	หันไปทางซ้าย ย่อเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองสับัดมือจับสลับกัน ซ้ายขวา อยู่ระดับเหนือศีรษะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	ย่อเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกระดิก นิ้ว มือขวาหงายมืออยู่ระดับสะโพก มือซ้ายตั้งมืออยู่ระดับแก้ศีรษะ ศีรษะ เอียงซ้าย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	มือทั้งสองม้วนจับออกเป็นตั้งมือระดับเหนือศีรษะพร้อมแตะเท้า ขวาด้านข้าง ปฏิบัติสลับกัน 2 ชุด

ท่าที่ 11

คำร้อง / ทำนองเพลง : ยังเห็นว่าเมืองอีสาน ยังมีบุญมีทาน

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	ย่อเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกระดิก นิ้ว มือขวาหงายมืออยู่ระดับสะโพก มือซ้ายตั้งมืออยู่ระดับแก้ม ศีรษะ เอียงซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 7 , 8	หันหลัง มืออยู่ระดับเหนือศีรษะ 4 ครั้ง พร้อมทั้งโยกเท้าตาม จังหวะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 6	หันไปทางซ้าย ย่อเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองสลับมือจับสลับกัน ซ้ายขวา อยู่ระดับเหนือศีรษะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	ย่อเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกระดิก นิ้ว มือขวาหงายมืออยู่ระดับสะโพก มือซ้ายตั้งมืออยู่ระดับแก้ม ศีรษะ เอียงซ้าย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	มือทั้งสองม้วนจับออกเป็นตั้งมือระดับเหนือศีรษะพร้อมแตะเท้า ขวาด้านซ้าย ปฏิบัติสลับกัน 2 ชุด

ท่าที่ 12

คำร้อง / ทำนองเพลง : ม่วนจ๋นระมก้อง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 2 , 7 , 8	หันหน้า ย่ำเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสอง กระดิกนิ้ว ไขว้กันอยู่ระดับอก
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	หันหลัง ย่ำเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสอง กระดิกนิ้ว ไขว้กันอยู่ระดับอก
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1 , 3 , 4 , 5 , 6	มือทั้งสองจับหางกระดิกนิ้ว แล้วปล่อยออกเป็นตั้งมือองแขนระดับ เอว ก้มตัวลงเล็กน้อย พร้อมกับยกเท้าขวา
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 7 , 8	ย่ำเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกระดิกนิ้ว ไขว้กันอยู่ระดับอก

ท่าที่ 13

คำร้อง / ทำนองเพลง : บ่มีหมองมีเศร้า อีสานเฮามีแต่ม่วง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 2 , 7 , 8	หันหน้า ย่ำเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกาง มือออกชูขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4 , 5 , 6	หันหลัง ย่ำเท้าตามจังหวะพร้อมกับย่อตัวลงเล็กน้อย มือทั้งสองกาง มือออกชูขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1 , 3 , 4 , 5 , 6	มือทั้งสองจับหางกระดี่บอ แล้วปล่อยออกเป็นตั้งมือแขนตึง มือ ขวาอยู่เหนือศีรษะ มือซ้ายอยู่ระดับสะโพก พร้อมกับโยกเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 7 , 8	หันหลัง มือทั้งสองจับหางกระดี่บอแล้วปล่อยออกเป็นตั้งมือแขนตึง เหนือศีรษะ

ท่าที่ 14

คำร้อง / ทำนองเพลง : เสียงพิณแคนเล่นสัวน เสียงล้าร้องกล่อมหู

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันหน้าเฉียงไปทางขวาเล็กน้อย ย่ำเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองม้วน ออกเป็นตั้งมือคู่กัน แล้วกระดกมือตามจังหวะ
--------------	--

ท่าที่ 15

คำร้อง / ทำนองเพลง : เสียงพิณแคนเล่นสัวน เสียงล้าร้องกล่อมหู

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันหน้าเฉียงไปทางขวาเล็กน้อย ก้าวเท้าซ้าย มือขวาแบมือป้องมือ ไว้ระดับหู มือซ้ายแบมือแขนตึงเฉียงลงระดับเข่า พร้อมก้มตัวลงเล็กน้อย
--------------	---

ท่าที่ 16

คำร้อง / ทำนองเพลง : เสียงพิณแคนเล่นสัวน เสียงลำร้องกล่อมหู

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	ก้าวเท้าขวา มือขวาแบมือป้องมือไว้ระดับหู มือซ้ายแบมือแขนตึง เฉียงขึ้นเหนือศีรษะ
--------------	--

ท่าที่ 17

คำร้อง / ทำนองเพลง : เสียงพิณแคนเล่นสัวน เสียงลำร้องกล่อมหู

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	ก้าวเท้าขวา มือซ้ายแบมือป้องมือไว้ระดับหู มือขวาแบมือแขนตึง เฉียงลงระดับเอว
--------------	--

ท่าที่ 18

คำร้อง / ทำนองเพลง : เสียงพิณแคนเล่นส่วน เสียงลำร้องกล่อมหู

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	ก้าวเท้าขวา มือซ้ายแบมือป้องมือไว้ระดับหู มือขวาแบมือแขนตึง เฉียงขึ้นเหนือศีรษะ
--------------	--

ท่าที่ 19

คำร้อง / ทำนองเพลง : เวียกบ่ค้ำงานกะสู้ ความเป็นอยู่สามัคคี

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันหลัง ก้าวเท้าขวา มือทั้งสองแบมือไขว้กันระดับหน้าผาก
--------------	--

ท่าที่ 20

คำร้อง / ทำนองเพลง : เวียกบ่ค้ำงานกะสู้ ความเป็นอยู่สามัคคี

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันเฉียงไปทางซ้ายเล็กน้อย มือทั้งสองแบมือแขนตั้งเฉียงขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมกับทิ้งน้ำหนักตัวไปเท้าซ้าย
--------------	--

ท่าที่ 21

คำร้อง / ทำนองเพลง : เวียกบ่ค้ำงานกะสู้ ความเป็นอยู่สามัคคี

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปตามทิศทางของตนเอง มือทั้งสองกำมือแขนตั้งส่งไปข้างหลัง พร้อมกับก้มตัวลงเล็กน้อย
--------------	---

ท่าที่ 22

คำร้อง / ทำนองเพลง : เวียกบ่ค้ำงานกะสุ ความเป็นอยู่สามัคคี

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปตามทิศทางของตนเอง ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองกำมืองอแขน พร้อมกับหักข้อมือเข้าหาตนเองระดับง่ามศีรษะ
--------------	---

ท่าที่ 23

คำร้อง / ทำนองเพลง : ประเพณีฮีตสิบสอง สิบสี่คลองดำรงไว้

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปตามทิศทางของตนเอง ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองหงายมืองอแขนระดับง่ามศีรษะ
--------------	--

ท่าที่ 24

คำร้อง / ทำนองเพลง : ประเพณีฮีตสิบสอง สิบสี่คลองดำรงไว้

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปตามทิศทางของตนเอง ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองประนมมือขึ้นเหนือศีรษะเล็กน้อย
--------------	--

ท่าที่ 25

คำร้อง / ทำนองเพลง : ประเพณีฮีตสิบสอง สิบสี่คลองดำรงไว้

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปตามทิศทางของตนเอง ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองหงายมือแขนตั้งเฉียงขึ้นเหนือศีรษะ
--------------	---

ท่าที่ 26

คำร้อง / ทำนองเพลง : ประเพณีฮีตสิบสอง สิบสี่คลองตำรังไว้

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันเฉียงไปทางขวาเล็กน้อย มือทั้งสองกำแล้วปล่อยออกเป็นแบมือระดับข้างหูซ้าย พร้อมกับยกเท้าซ้าย
--------------	--

ท่าที่ 27

คำร้อง / ทำนองเพลง : ประเพณีฮีตสิบสอง สิบสี่คลองตำรังไว้

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันเฉียงไปทางขวาเล็กน้อย มือทั้งสองกำแล้วปล่อยออกเป็นแบมือระดับข้างหูขวา พร้อมกับส่งเท้าซ้ายไปข้างหลัง
--------------	--

ท่าที่ 28

คำร้อง / ทำนองเพลง : ประเพณีฮีตสิบสอง สิบสี่คลองตำรังไว้

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันเฉียงไปทางขวาเล็กน้อย ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองกำแล้วปล่อย ออกเป็นแบมือระดับสะโพกซ้าย พร้อมกับก้มตัวลงเล็กน้อย
--------------	--

ท่าที่ 29

คำร้อง / ทำนองเพลง : มีน้ำใจคือข้าวปั้นฮักแพงกันเป็นปึกแผ่น

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปทางขวา มือซ้ายตั้งมือขวาขึ้นออกไปข้างหน้า มือขวาปิด มือไปข้างหลังระดับแง่ศีรษะ พร้อมกับส่งเท้าขวาไปข้างหลัง
--------------	---

ท่าที่ 30

คำร้อง / ทำนองเพลง : มีน้ำใจคือข้าวปั้นฮักแพงกันเป็นปึกแผ่น

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปทางขวา มือทั้งสองตั้งมืออแกน มือขวาอยู่ระดับแฉ่งศีรษะ มือซ้ายอยู่ต่อศอกแขนขวา พร้อมกับส่งเท้าขวาไปข้างหลัง
--------------	---

ท่าที่ 31

คำร้อง / ทำนองเพลง : มีน้ำใจคือข้าวปั้นฮักแพงกันเป็นปึกแผ่น

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปทางซ้าย มือขวาหงายมืออแกนระดับเอว มือซ้ายตั้งมืออแกนระดับเหนือศีรษะ ศีรษะเอียงขวา ผู้ชายก้าวเท้าขวาออกด้านข้าง ผู้หญิงก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า
--------------	--

ท่าที่ 32

คำร้อง / ทำนองเพลง : มีน้ำใจคือข้าวปั้นฮักแพงกันเป็นปีกแผ่น

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองแบมือหงายคู่กันระดับเอว ศีรษะเอียงขวา ผู้ชายก้าวเท้าขวาออกด้านข้าง ผู้หญิงก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า
--------------	---

ท่าที่ 33

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลงเสียงลำเสียงแคน

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองแบมือไขว้กันระดับอก
--------------	--

ท่าที่ 34

คำร้อง / ทำนองเพลง : เป็นโตแทนให้โลกู้

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองแบมือตั้งอยู่ระดับข้างหู
--------------	---

ท่าที่ 35

คำร้อง / ทำนองเพลง : ตั้งแต่ปุ๋น้อแต่ปุ๋

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองตั้งมือเหนือศีรษะ
--------------	--

ท่าที่ 36

คำร้อง / ทำนองเพลง : ตั้งแต่ปู่ย่าแต่ปู่ โอ้ยชูค่า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองจีบหงายไขว้กันระดับอกพร้อมกับกระโดดไปทางซ้าย สลับไปทางขวาพร้อมกับปล่อยจีบออกเป็นตั้งมือเหนือศีรษะ
--------------	--

ท่าที่ 37

คำร้อง / ทำนองเพลง : ให้ม่วนใจ...ไสนวนวล..ละน่า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือขวาตั้งมืออแขนระดับเอว มือซ้ายจับคว่ำอยู่เหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2	มือขวาจับปรกข้าง มือซ้ายตั้งมืออแขนระดับเอว
ผู้แสดงชาย คนที่ 3 , 4	มือขวาตั้งวงบน มือซ้ายจับหงายระดับชายพก
ผู้แสดงชาย คนที่ 5	มือขวาตั้งมือแขนตึงเฉียงลงเล็กน้อย มือซ้ายจับคว่ำที่ไหล่ซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 6	มือทั้งสองตั้งมือ มือซ้ายอยู่ระดับแก้มศีรษะ มือขวาต่อศอกแขนซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 7 , 8	มือขวาจับหักข้อมือเข้าหาตนเอง มือซ้ายตั้งมือไขว้กันระดับเหนือ ศีรษะ
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือขวาตั้งมือ มือซ้ายจับหักข้อมือเข้าหาตนเองคู่กันระดับข้างหูขวา
ผู้แสดงทุกคน	ปฏิบัติมือสลับกันพร้อมกันย้ายเท้าเคลื่อนที่ตามจังหวะ

ท่าที่ 38

คำร้อง / ทำนองเพลง : ให้ม่วนใจ...ไสนวนวล..ละน่า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	มือทั้งสองตั้งมืออแนระดับไหล่ และดันมือสลั้งอแนซ้ายขวาตามจังหวะ พร้อมกับโยกเท้า
--------------	---

ท่าที่ 39

คำร้อง / ทำนองเพลง : ให้ม่วนใจ...ไสนวนวล..ละน่า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	มือทั้งสองตั้งมืออแนตั้งอยู่เหนือศีรษะ และดันมือสลั้งอแนซ้ายขวาตามจังหวะ พร้อมกับโยกเท้า
--------------	--

ท่าที่ 40

คำร้อง / ทำนองเพลง : ให้ม่วนใจ...ไสนวนวล..ละน่า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	มือขวาจับคว่ายื่นออกมาข้างหน้าแขนตึง มือซ้ายหงายมืออแขนระดับหู ก้าวเท้าซ้ายพร้อมกับโยกเท้าเคลื่อนที่เข้าข้างขวาของเวลา และเปลี่ยนสลับมือซ้าย ขวา ตามจังหวะ
--------------	--

ท่าที่ 41

คำร้อง / ทำนองเพลง : เกริ่นพิณ แคน

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	ผู้แสดงชายทั้งหมดออกมาตามตำแหน่งตนเอง แสดงท่าทางชื่นชมผู้แสดงชายคนที่ 1 ที่กำลังเป่าแคน
--------------	---

ท่าที่ 42

คำร้อง / ทำนองเพลง : เกริ่นพิณ แคน

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	ผู้แสดงชายทั้งหมดอยู่ในลักษณะเดิม และผู้แสดงหญิงคนที่ 1 และคนที่ 5 เดินออกมาก่อน จากนั้นผู้แสดงหญิงทั้งหมดค่อยเดินตามมา
--------------	---

ท่าที่ 43

คำร้อง / ทำนองเพลง : ผู้ดีเอย

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	ก้าวเท้าขวา มือทั้งสองแบมือหงายพร้อมกับกระดิกนิ้วระดับเอว
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	ทำท่าเซยชมให้ความสนใจต่อผู้แสดงชายอย่างชื่นอวย

ท่าที่ 44

คำร้อง / ทำนองเพลง : มาผู้ดีแท้นอ้าย

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือซ้ายกำมือหลวม ๆ งอแขนอยู่ระดับเอว มือขวาคว่ำมือนำไป ทางซ้ายระดับไหล่
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาแบมือวางไว้ที่หน้าขา ก้มตัวลงเล็กน้อย

ท่าที่ 45

คำร้อง / ทำนองเพลง : มางามหลายแท้น้อพี

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาคว่ำมียื่นไปทางซ้ายระดับไหล่
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 3 , 7	ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองแตะที่คู้ของตนเอง

ท่าที่ 46

คำร้อง / ทำนองเพลง : เปิงตี้ดีแอ่งเท่แอ่งหล่อ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาคว่ำมือป้องอยู่ระดับหน้าผาก
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 3 , 7	นั่งคุกเข่าทำท่าชื่นชมผู้แสดงชาย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4 , 5 , 6 , 8	ทำท่าชื่นชมผู้แสดงชาย ในลักษณะยืน

ท่าที่ 47

คำร้อง / ทำนองเพลง : เป็งดีดีแอ่งเท่แอ่งหล่อ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาคว่ำมือพร้อมกับกระดิกนิ้ว อยู่ระดับไหล่ซ้าย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาแบมือแนบที่แก้ม

ท่าที่ 48

คำร้อง / ทำนองเพลง : นางได้มาพบพ่อ พ่ออยากไว้เอาเป็นแฟน

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาแบมือแนบที่ไหล่ซ้าย พร้อมกับก้าวเท้าซ้าย

ท่าที่ 49

คำร้อง / ทำนองเพลง : แป้นแหวนแฟนเพิ่นบ่นผู้ชาย

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาคว่ำมือพร้อมกับกระดิกนิ้ว อยู่ระดับไหล่ซ้าย ก้าวเท้าซ้าย

ท่าที่ 50

คำร้อง / ทำนองเพลง : พออยากหยับบ่อนซอน ไปซอนซอนเสื่อเด้น้อ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิงคนที่ 1
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาแบมือคว่ำวางไว้หน้าขาขวา

ท่าที่ 51

คำร้อง / ทำนองเพลง : ละนึ่งอยากหยับหย่างย้าย มาหาอ้ายผู้หุ่่นแม่น

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาหงายมือกำมือหลวม ๆ ระดับชายพก พร้อมกับยกเท้าซ้าย

ท่าที่ 52

คำร้อง / ทำนองเพลง : น้องอยากเว้าแป้น ๆ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาใช้นิ้วชี้ชี้ที่ปาก พร้อมกับก้าวเท้าซ้าย

ท่าที่ 53

คำร้อง / ทำนองเพลง : จอห์นเป็นแฟนพระนางได้

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 - 8	อยู่ในลักษณะเดิม
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	หันหลัง แล้วก้าวเท้าขวา มือซ้ายไขว้หลัง มือขวาหงายมือพร้อมกับ กรีดนิ้วเล็กน้อย

ทำที่ 54

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายทำรำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	ลูกขึ้นยืนแล้วย่ำเท้าตามจังหวะพร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ย่ำเท้าตามจังหวะ เอาผ้าสไบคล้องคอ จากนั้นมือทั้งสองกำหลวม ๆ ไขว้กันและกันสอกระดับหน้า

ท่าที่ 55

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	ย่าเท้าตามจังหวะ พร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ย่าเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองกำหลวม ๆ ไขว่กันยื่นออกมาข้างหน้า แล้ววนเป็นลักษณะวงกลม

ท่าที่ 56

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	สไลด์เท้าไปทางซ้ายตามจังหวะ พร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ส่ายสะโพกไปทางซ้าย ขวามตามจังหวะ มือทั้งสองจับที่เสื้อช่วง หัวไหล่

ท่าที่ 57

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	สไลด์เท้าไปทางซ้ายตามจังหวะ พร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ส่ายสะโพกไปทางซ้าย ขวตามจังหวะ มือทั้งสองจับที่สไบช่วงสะโพก

ท่าที่ 58

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	สไลด์เท้าไปทางซ้ายตามจังหวะ พร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	นั่งลงพับส้น มือทั้งสองวางแนบที่ผ้าถุงช่วงหน้าขาขวา

ท่าที่ 59

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	สไลด์เท้าไปทางซ้ายตามจังหวะ พร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	นั่งลงพับส้น แล้วทำท่าในลักษณะชื่นชมความสวยงามของตนเอง

ท่าที่ 60

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	ย่อเท้าสลับกับเตะเท้าตามจังหวะ พร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	นั่งลงทับสัน มือทั้งสองขึ้นนิ้วชี้ขึ้นเหนือศีรษะ

ท่าที่ 61

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	ย่อเท้าสลับกับเตะเท้าตามจังหวะ พร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	นั่งลงทับสัน มือทั้งสองขึ้นนิ้วชี้เข้าที่ศีรษะ

ท่าที่ 62

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	ย่อเท้าตามจังหวะ พร้อมกับมองไปที่ผู้แสดงหญิง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ยืนขึ้น แล้วย่อเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองแบมือหงายที่ผมข้างหลัง พร้อมกับกระดิกนิ้ว

ท่าที่ 61

คำร้อง / ทำนองเพลง : จั่วต๋องต๋อนละแซนอยู่ปลายผา

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	ก้าวเท้าซ้าย จากนั้นโยกตัวซ้าย ขวาตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ยกเท้าขวา แล้วก้าวเท้าลง มือขวาเท้าสะเอว มือซ้ายชี้นิ้วชี้ขึ้น เหนือศีรษะ พร้อมกับโยกตัวไปทางซ้าย สลับกับขวาและลดมือลงมาระดับ ไหล่ขวา

ท่าที่ 62

คำร้อง / ทำนองเพลง : จั่วต้องด่อนละแขนอยู่ปลายผา

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	โยกตัวซ้าย ขวาตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือทั้งสองขึ้นชี้ขึ้น มือซ้ายหักข้อมือเข้าตนเองระดับแง่ศรียะ มือขวาดั้งมือในระดับต่อศอกแขนซ้าย แล้วสลับดึงมือขึ้น-ลง

ท่าที่ 63

คำร้อง / ทำนองเพลง : วาสนาของนางจิ้งได้นำพานพ้อ พานพ้อ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชายทั้งหมด	หันไปทางซ้าย แล้วกระทุ้งเท้าขวา
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	หันไปทางขวา ตะแคงซ้าย มือทั้งสองทำมือในลักษณะจับตั้งมือ ขึ้นระดับไหล่ทางซ้าย

ท่าที่ 64

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอยเด้น้อ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 3 , 5 , 6 , 7	หันไปทางซ้าย ยึดยุบตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1 , 2 , 4 , 7 , 8	หันไปทางขวา ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองตั้งมือระดับชายพกพร้อม กับกระดิกนิ้วนมือเป็นวงกลม

ท่าที่ 65

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอยเด้น้อ เจ้าผู้คำก่าก้อน คำก่าก้อน

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิง พร้อมกับย่าเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง	ย่าเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองตั้งมือองแขนระดับไหล่ พร้อมกับดันมือไปทางซ้าย ขวาตามจังหวะ

ท่าที่ 66

คำร้อง / ทำนองเพลง : มาสะออนแต่น้อย พี่ผู้ติจั่งอายมีแฟนซ้อนแล้วไปน้อ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิง พร้อมกับย่าเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง	ย่าเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ พร้อมกับบวนมือกันเป็นวงกลมระดับอก หยอกล้อกันกับผู้แสดงชาย

ท่าที่ 67

คำร้อง / ทำนองเพลง : มาเห็นคนรูปหล่อ ออยากขอนำเมื่อเด

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย	เป่าแคนหยอกล้อกับผู้แสดงหญิง พร้อมกับย่าเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง	ย่าเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองตั้งมือคู่กันระดับเอวหยอกล้อกันกับผู้แสดงชาย

ท่าที่ 68

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงหญิง คนที่ 3, 4, 5, 6, 7, 8	หันหน้าเข้าหากัน ย่ำเท้าตามจังหวะ มือขวาถือร่มเฉียงลงเล็กน้อย แล้วยกขึ้นพาดที่ไหล่ขวา มือซ้ายถือเครื่องพะเหวด
---------------------------------------	--

ท่าที่ 69

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8	หันไปทางขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองถือเครื่องพะ เหวดชูขึ้น
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8	ย่ำเท้าตามจังหวะ มือขวาถือร่มพาดที่ไหล่ขวา มือซ้ายถือ เครื่องพะเหวด

ท่าที่ 70

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8	ย่อเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองถือเครื่องพะเหวดชูขึ้น
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8	ย่อเท้าตามจังหวะ มือขวาถือร่มพาดที่ไหล่ขวา มือซ้ายถือเครื่องพะเหวด

ท่าที่ 71

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8	ย่ำเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองถือเครื่องพะเหวดชูขึ้น
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8	ย่ำเท้าตามจังหวะ มือขวาทือร่มพาดที่ไหล่ขวา มือซ้ายถือเครื่องพะเหวด

ท่าที่ 72

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 3 , 4 , 6	ย่าเท้าตามจิ้งหะ มือทั้งสองถือผ้าผะเหวด
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8	ย่าเท้าตามจิ้งหะ มือทั้งสองถือเครื่องผะเหวดชูขึ้น เคลื่อนไปที่ตำแหน่งท้ายจิ้งหะก้าวเท้าขวาแล้วยืนนิ่ง
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ย่าเท้าตามจิ้งหะ มือขวาถือร่มพาดที่ไหล่ขวา มือซ้ายถือเครื่องผะเหวด เคลื่อนไปที่ตำแหน่งท้ายจิ้งหะนั่งลงท่าเทพธิดา พร้อมกับวางอุปกรณ์ จากนั้นขึ้นคำร้องประนมมือขึ้นไหว้ พร้อมกับก้มหน้าลงเล็กน้อย

ท่าที่ 73

คำร้อง / ทำนองเพลง : เวสสันดรชาดก ยกมาจากตำนาน

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 3 , 4 , 6	ยืนอยู่ที่ตำแหน่งเดิม มือทั้งสองถือผ้าผะเหวด
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือทั้งสองประนมมือขึ้นไหว้ พร้อมกับเงยหน้าขึ้น มองที่ผ้าผะเหวด

ท่าที่ 74

คำร้อง / ทำนองเพลง : ลำนิทานลงไ้ว อวยพรชัยได้แถมส่ง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 3 , 4 , 6	ยืนอยู่ที่ตำแหน่งเดิม มือทั้งสองถือผ้าพะเหวด
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ลุกขึ้นนั่งทับสัน มือทั้งสองจับอุปกรณ์เครื่องพะเหวดชูขึ้นระดับ ศีรษะ มองที่ผ้าพะเหวด

ท่าที่ 74

คำร้อง / ทำนองเพลง : ฝนตกลงท่าแก้วได้เย็นแล้วแห่งพระธรรม..นำ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 3 , 4 , 6	ยืนอยู่ที่ตำแหน่งเดิม มือทั้งสองถือผ้าพะเหวด
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	ยืดอกขึ้น มือทั้งสองวางอุปกรณ์เครื่องพะเหวดลง จากนั้นประนม มือชูขึ้นระดับศีรษะ

ท่าที่ 75

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 3 , 4 , 6	เก็บรวมผ้าพะเหวดไว้ที่ผู้แสดงชายคนที่ 4 และ 6
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือทั้งสองถืออุปกรณ์ แล้วลุกขึ้นยืน จากนั้นเดินเข้าข้างเวทีตามตำแหน่ง

ทำที่ 76

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 4 , 6	เก็บรวมผ้าพะเหวดไว้ที่ผู้แสดงชายคนที่ 4 และ 6
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8	เดินออกมาทำท่าในลักษณะทักทายกัน

ท่าที่ 77

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 4 , 6	เก็บรวมผ้าหะเหวดไว้ที่ผู้แสดงชายคนที่ 4 และ 6
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8	ทำท่าในลักษณะการปูเสื่อเข้าหากัน

ท่าที่ 78

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบ้านเทิงศิลป์ขึ้น
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 8	มือทั้งสองกางมือออก มือซ้ายอยู่เหนือศีรษะ มือขวาอยู่ระดับไหล่ ยกเท้าขวาขึ้น
ผู้แสดงชาย คนที่ 5, 7	มือทั้งสองกางมือออก มือขวาอยู่เหนือศีรษะ มือซ้ายอยู่ระดับไหล่ ยกเท้าซ้ายขึ้น
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2, 3, 7, 8	มือทั้งสองกางมือออก มือซ้ายอยู่เหนือศีรษะ มือขวาเฉียงลงระดับเอว เตะเท้าขวาออกด้านข้าง
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	มือทั้งสองกางมือออก มือขวาอยู่เหนือศีรษะ มือซ้ายเฉียงลงระดับเอว เตะเท้าซ้ายออกด้านข้าง

ท่าที่ 79

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบ้านเทิงศิลป์ขึ้น
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 8	มือทั้งสองกางมือออก ไขว่กันอยู่ระดับเอว ตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 5, 7	มือทั้งสองกางมือออก ไขว่กันอยู่ระดับเอว ตะเท้าซ้าย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2, 3, 7, 8	มือทั้งสองคว่ำมือ มือขวาตะเบนข้อมือมือซ้าย ตะเท้าขวาไปข้างหลัง
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	มือทั้งสองคว่ำมือ มือขวาตะเบนข้อมือมือซ้าย ตะเท้าซ้ายไปข้างหลัง

ท่าที่ 80

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบ้านเทิงศิลป์ขึ้น
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 8	มือทั้งสองจับที่ชายเสื้อ แตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 5, 7	มือทั้งสองจับที่ชายเสื้อ แตะเท้าซ้าย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2, 3, 7, 8	มือทั้งสองจับที่ชุดช่วงระดับอก แตะเท้าขวา
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	มือทั้งสองจับที่ชุดช่วงระดับอก แตะเท้าซ้าย

ท่าที่ 81

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบนเวทีศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวแตะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8	มือทั้งสองกางมือ ดันขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมกับย่าเท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	มือทั้งสองแบมือนั่งระดับอกส่ายไป มา พร้อมกับย่าเท้าตามจังหวะ

ท่าที่ 82

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบ้านเทงศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวแตะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8	นั่งลง ชันเข้าขวาขึ้น มือซ้ายวางที่หน้าขา มือขวาวางที่เข่า
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	นั่งลงในท่าเทพธิดา มือทั้งสองวางไว้ที่หน้าขา

ท่าที่ 83

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 4 , 6	ชูป้ายอีสานบัณฑิตศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวแตะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8	หมุนตัวหันไปข้างหลัง ชันเข้าซ้ายขึ้น มือขวาวางที่หน้าขา มือซ้ายวางที่เข่า
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 , 3 , 7 , 8	หมุนตัวหันไปข้างหลัง นั่งพับเพียบไปทางขวา มือทั้งสองวางไว้ที่หน้าขา
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4 , 5 , 6	หมุนตัวหันไปข้างหลัง นั่งพับเพียบไปทางซ้าย มือทั้งสองวางไว้ที่หน้าขา

ท่าที่ 84

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองกางออกชูขึ้นเหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบ้านเกิดศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวตะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง ยกตัวขึ้น พร้อมกับมือทั้งสองกางออกชูขึ้นเหนือศีรษะ

ท่าที่ 85

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองไขว้หลัง
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ชูแขนขึ้นเหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 4 , 6	ชูป้ายอีสานบ้านเกิดศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวแตะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองกางออกชูขึ้นเหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง ยกตัวขึ้น พร้อมกับมือทั้งสองกางออกชูขึ้นเหนือศีรษะ

ท่าที่ 86

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 , 3 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองประนมมือขึ้นไหวระดับศีรษะ หันหน้าเข้าหากัน ก้ม ศีรษะลงเล็กน้อย
ผู้แสดงชาย คนที่ 4 , 6	ชูป้ายอีสานบนเชิงศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวแตะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง นั่งทับสัน พร้อมกับมือทั้งสองกางออกชูขึ้นเหนือศีรษะ

ท่าที่ 87

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือองแขนระดับไหล่ แตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบนเทิดศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวแตะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง นั่งพับส้น มือทั้งสองข้างตั้งมือไขว้กันระดับเอวทางซ้าย

ท่าที่ 88

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมืออแขนระดับไหล่ ตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบ้านเที่ยงศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวตะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง นั่งทับสัน มือทั้งสองข้างตั้งมือไขว้กันระดับเอวทางขวา

ท่าที่ 89

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมืออแขนระดับไหล่ แตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบ้านเทงศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวแตะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือซ้ายตั้งมือ มือขวาจับหักข้อมือเข้าหาตนเอง ไขว้กันระดับหน้า แตะเท้าซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง ตั้งเข้าซ้ายขึ้น มือทั้งสองหงายมือชูขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ

ท่าที่ 90

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอยเด่ชาย มาเด้ออ้ายชายงามน้ำแก่ง ให้มาแพงอิน้องผู้ล่ำร้องม่วนยิน
 กินกับพื่อนแนวม่วนชวนกัน อย่าสไปไผมันเบ็งกันเด้อเจ้า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือระดับไหล่ ดันมือไปซ้าย ขวาตามจังหวะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 4 , 6	ชูป้ายอีสานบ้านเทิงศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวแตะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือไขว่กันพร้อมกระดิกนิ้วระดับอก พร้อมกับโยกเท้าไปทางซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง นั่งทับสัน ประมมือไปทางขวาในระดับศีรษะ

ท่าที่ 91

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอยได้ชาย มาเด้ออ้ายชายงามน้ำแกง ให้มาแพงอิน้องผู้ล้าร้องม่วนยิน
 กินกับพื่อนแนวม่วนชวนกัน อย่าลืไปไผมันเบ็งกันเด้อเจ้า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือระดับไหล่ ดันมือไปซ้าย ขวาตามจังหวะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 4 , 6	ชูป้ายอีสานบ้านเทิงศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวตะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมืออแขน มือซ้ายอยู่ระดับเหนือศีรษะ มือขวาอยู่ระดับเอว
ผู้แสดงชาย คนที่ 2 , 5 , 7 , 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง นั่งพับส้น ประมมือไปทางขวาในระดับศีรษะ

ท่าที่ 92

คำร้อง / ทำนองเพลง : โอยได้ชาย มาเด้ออ้ายชายงามน้ำแก่ง ให้มาแพงอีน้องผู้ล้าร้องม่วนยิน
 กินกับเพื่อนเนวมนวนชวนกัน อย่าสไปไผมันเบ็งกันเด้อเจ้า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือระดับไหล่ ดันมือไปซ้าย ขวาตามจังหวะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 4 , 6	ชูป้ายอีสานบนเทียงศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวตะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือไขว่กันพร้อมกระดิกนิ้วระดับอก พร้อมกับโยกเท้าไปทางซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง นั่งพับส้น มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ ชูขึ้นไปทางซ้ายระดับ แกงศีรษะ

ท่าที่ 93

คำร้อง / ทำนองเพลง : เอาบุญแล้วเอาแอมมาฮ่อน นางสีล้าให้พ่อนคุณค้ำฟ้า

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือระดับไหล่ ดันมือไปซ้าย ขวาตามจังหวะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	ชูป้ายอีสานบนเชิงศิลป์ขึ้น พร้อมกับย่าเท้าก้าวตะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือไขว่กันพร้อมกระดิกนิ้วระดับอก พร้อมกับโยกเท้าไปทางซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 2 - 8	หันหลัง นั่งทับสัน พร้อมกับทำท่าในลักษณะชี้ชวนกันดูการแสดง หมอลำ จากนั้นลุกขึ้นพร้อมกับเดินเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่ง

ท่าที่ 94

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมือระดับไหล่ แตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 4, 5, 6, 7, 8	มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ ยื่นออกมาข้างหน้าระดับอก พร้อมกับย่อ เท้าตามจังหวะ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมืออแนน มือซ้ายอยู่ระดับเหนือศีรษะ มือขวาอยู่ ระดับเอว
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2, 3, 7, 8	มือซ้ายแบมือป้องที่หนู มือขวาเท้าสะเอว แตะเท้าขวา
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	มือขวาแบมือป้องที่หนู มือซ้ายเท้าสะเอว แตะเท้าซ้าย

ท่าที่ 95

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมีระดับไหล่ ก้าวเท้าขวา แล้วโยกเท้า
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 4, 5, 6, 7, 8	หันหน้าเฉียงไปด้านหลัง มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ อยู่ระดับหู ก้ม ตัวลงเล็กน้อย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือทั้งสองตั้งมีระดับไหล่ ก้าวเท้าขวา แล้วโยกเท้า
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2, 3, 7, 8	มือทั้งสองแบมือ มือขวาส่งไปข้างหลัง มือซ้ายส่งไปข้างหน้า ก้าว เท้าขวา แล้วโยกเท้า
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	มือทั้งสองแบมือ มือซ้ายส่งไปข้างหลัง มือขวาส่งไปข้างหน้า ก้าว เท้าซ้าย แล้วโยกเท้า

ท่าที่ 96

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ท่าทำในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8	หันหน้าเฉียง มือทั้งสองแบมือ มือขวาส่งไปข้างหลัง มือซ้าย ส่งไปข้างหน้า ก้าวเท้าขวา แล้วโยกเท้า
ผู้แสดงหญิง คนที่ 2, 3, 7, 8	มือทั้งสองแบมือ มือซ้ายส่งไปข้างหลัง มือขวาส่งไปข้างหน้า ก้าวเท้าซ้าย แล้วโยกเท้า
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 4, 5, 6	มือทั้งสองแบมือ มือขวาส่งไปข้างหลัง มือซ้ายส่งไปข้างหน้า ก้าวเท้าขวา แล้วโยกเท้า

ท่าที่ 97

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8	หันหน้าเฉียง มือทั้งสองแบมือ ยื่นออกไปด้านข้างแขนตั้ง พร้อมกับก้มหน้าลงเล็กน้อย
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ ยื่นออกไปด้านข้างแขนตั้ง
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน

ท่าที่ 98

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ท่าทำในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8	หันหน้าเฉียง มือทั้งสองแบมือ ไขว่กันชูขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมกับก้มหน้าลงเล็กน้อย
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ ตั้งคู่กันระดับหน้า
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ท่าทำในลักษณะเป่าแคน

ท่าที่ 99

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ท่าทำในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8	หันหน้าเฉียง มือทั้งสองแบมือ ชูขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมกับยกเท้าขวา
ผู้แสดงหญิงทั้งหมด	มือทั้งสองกำมือหลวม ๆ ชูขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมกับยกเท้าซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ท่าทำในลักษณะเป่าแคน

ท่าที่ 100

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	ก้าวเท้าขวา มือทั้งสองตั้งมืองแขนระดับเอว
--------------	---

ท่าที่ 101

คำร้อง / ทำนองเพลง : เอ้ามามามา มาออกลีลาหน้าฮ้านงานบุญ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	แตะเท้าซ้าย มือทั้งสองคว่ำมือคู่กันระดับแง่ศีรษะ ทำท่าในลักษณะกวักมือเรียก
--------------	--

ท่าที่ 102

คำร้อง / ทำนองเพลง : เอ๋มามามา มาออกลีลาหน้าฮ้านงานบุญ

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	ก้าวเท้าขวา มือทั้งสองประนมมือไหว้ชูขึ้นเหนือศีรษะ
--------------	--

ท่าที่ 103

คำร้อง / ทำนองเพลง : อีสานน้ำใจเจื้อยจน มาร่วมงานบุญฟังลำฟังร้อง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันหน้าเข้าหาคู่ของตน แล้วก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองประนมมือไปทางซ้าย ระดับสะโพก
--------------	---

ท่าที่ 104

คำร้อง / ทำนองเพลง : อีสานน้ำใจเจื้อยจน มาร่วมงานบุญฟังลำฟังร้อง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันหน้าเข้าหาคู่ของตน ก้าวเท้าซ้าย ผู้แสดงที่อยู่ทางขวา ใช้มือซ้ายแตะที่ไหล่ขวาของคู่ตนเอง มือขวาเท้าสะเอว ผู้แสดงที่อยู่ทางซ้ายมือทั้งสองเท้าสะเอว
--------------	---

ท่าที่ 105

คำร้อง / ทำนองเพลง : อีสานน้ำใจเจื้อยจน มาร่วมงานบุญฟังลำฟังร้อง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันหน้าเข้าหาคู่ของตน ก้าวเท้าซ้าย มือซ้ายเท้าสะเอว มือขวาจับมือกับคู่ตนเองชูขึ้นเหนือศีรษะ
--------------	---

ท่าที่ 106

คำร้อง / ทำนองเพลง : อีสานน้ำใจเจื้อยจน มาร่วมงานบุญฟังลำฟังร้อง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันหน้าตามทิศของตน ย่ำเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองแบมือ มือขวาอยู่ระดับเหนือศีรษะ มือซ้ายอยู่ต่อศอกแขนขวา ชูขึ้นสลับไป มา
--------------	---

ท่าที่ 106

คำร้อง / ทำนองเพลง : มาเถิดพี่น้องอีสานบ้านเฮา

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	หันหน้าตามทิศของตน ย่ำเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองแบมือและกระดิกนิ้วคู่กันอยู่ระดับเข่า พร้อมก้มตัวลงเล็กน้อย
--------------	---

ท่าที่ 107

คำร้อง / ทำนองเพลง : มาเถิดพี่น้องอีสานบ้านเฮา

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6 ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	มือทั้งสองคว่ำมือคู่กัน ส่งไปทางซ้ายระดับแง่ศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 4, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	มือทั้งสองหงายมือคู่กัน ส่งไปทางขวาระดับเอว พร้อมก้มตัวลงเล็กน้อย

ท่าที่ 108

คำร้อง / ทำนองเพลง : มาเถิดพี่น้องอีสานบ้านเฮา

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6 ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองตั้งมือองแขนระดับเอว พร้อมกับ ก้าวเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 4, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันไปทางขวา มือทั้งสองตั้งมือองแขนระดับเอว พร้อมกับ ก้าวเท้าซ้าย

ท่าที่ 109

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6 ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองตั้งมือ มือซ้ายยื่นไปข้างหน้า ระดับเอว มือขวาอยู่ระดับอก พร้อมกับแตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 4, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันไปทางขวา มือทั้งสองตั้งมือ มือขวายื่นไปข้างหน้า ระดับเอว มือซ้ายอยู่ระดับอก พร้อมกับแตะเท้าซ้าย

ท่าที่ 110

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6 ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองตั้งมือ มือซ้ายยื่นไปข้างหน้า ระดับเอว มือขวาเฉียงขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมกับแตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 4, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันไปทางขวา มือทั้งสองตั้งมือ มือขวายื่นไปข้างหน้า ระดับเอว มือซ้ายเฉียงขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมกับแตะเท้าซ้าย

ท่าที่ 111

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6 ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองกำมือตั้งคู่กันระดับอก พร้อม กับแตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 4, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันไปทางขวา มือทั้งสองกำมือตั้งคู่กันระดับอก พร้อม กับแตะเท้าซ้าย

ท่าที่ 112

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6 ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันไปทางซ้าย มือทั้งสองตั้งมือแขนตั้งระดับไหล่ พร้อมกับแตะเท้าขวา
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 4, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันไปทางขวา มือทั้งสองตั้งมือแขนตั้งระดับไหล่ พร้อมกับแตะเท้าซ้าย

ท่าที่ 113

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6 ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันเฉียงไปทางขวา มือทั้งสองกางมือชูขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 4, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันเฉียงไปทางซ้าย มือทั้งสองกางมือชูขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ

ท่าที่ 115

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6 ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันเฉียงไปทางขวา มือทั้งสองไขว้กันอยู่ข้างหลัง พร้อมกับ แตะเท้าซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 4, 5, 7, 8 ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันเฉียงไปทางซ้าย มือทั้งสองไขว้กันอยู่ข้างหลัง พร้อมกับ แตะเท้าขวา

ท่าที่ 116

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	มือทั้งสองกางมือชูขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ พร้อมกับเตะเท้าขวา
--------------	---

ท่าที่ 117

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงทุกคน	มือทั้งสองแบมือนั่งระดับไหล่ซ้าย พร้อมกับแตะเท้าซ้าย สลับกับเปลี่ยนมือไปทางขวา แตะเท้าขวา
--------------	--

ท่าที่ 118

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 2, 6	หันไปทางซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองกำมือแล้วปล่อย ออกเป็นแบมือระดับเข่า สลับซ้าย ขวา ก้มตัวลงเล็กน้อย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันไปทางซ้าย มือซ้ายจับคว่ำแขนตั้งระดับไหล่ มือขวาจับตะ ที่ไหล่ พร้อมกับส่งเท้าขวาไปข้างหลัง
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันไปทางขวา มือขวาจับคว่ำแขนตั้งระดับไหล่ มือซ้ายจับตะ ที่ไหล่ พร้อมกับส่งเท้าซ้ายไปข้างหลัง

ท่าที่ 119

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 5	หันหน้าเข้าหากัน ย่ำเท้าตามจังหวะ มือทั้งสองกำมือแล้ว ปล่อยออกเป็นแบมือระดับเข่า สลับซ้าย ขวา ก้มตัวลงเล็กน้อย
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 3	จับที่เสาของป้ายอีสานบันเทิงศิลป์
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	หันไปทางซ้าย มือซ้ายเท้าสะเอว มือขวาคว่ำมือพร้อมกับ กรีดนิ้วชี้ขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ และยกเท้าขวา
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1, 2, 3, 7, 8	หันไปทางขวา มือขวาเท้าสะเอว มือซ้ายคว่ำมือพร้อมกับ กรีดนิ้วชี้ขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ และยกเท้าซ้าย

ท่าที่ 120

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 5	หันหน้าเฉียงไปทางขวาเล็กน้อย มือทั้งสองตั้งมือแขนตึงระดับไหล่
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 8	ถือเครื่องพะเหวด
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 7	ทำท่าในลักษณะตีพิณ
ผู้แสดงชาย คนที่ 3, 5	จับที่เส้าของปายอีสานบันเทิงศิลป์

ท่าที่ 121

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1, 5	หันหน้าเฉียงไปทางขวาเล็กน้อย มือทั้งสองตั้งมือแขนตึงชูขึ้นเหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 8	ถือเครื่องพะเหวด
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 7	ทำท่าในลักษณะดีดพิณ

ท่าที่ 122

คำร้อง / ทำนองเพลง : ดนตรีบรรเลง

อธิบายท่ารำ

ผู้แสดงชาย คนที่ 1	หันหน้าเฉียงไปทางขวาเล็กน้อย มือขวามือจับมือผู้แสดงหญิงคนที่ 1 มือซ้ายตั้งมืออแขนระดับไหล่ แตะเท้าซ้าย
ผู้แสดงชาย คนที่ 2, 8	ถือเครื่องพะเหวด
ผู้แสดงชาย คนที่ 3	ทำท่าในลักษณะเป่าแคน
ผู้แสดงชาย คนที่ 5	ก้าวเท้าซ้าย มือทั้งสองหงายมือชูขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ
ผู้แสดงชาย คนที่ 4, 6	จับที่เสาของป้ายอีสานบัณฑิตศิลป์
ผู้แสดงชาย คนที่ 7	ทำท่าในลักษณะตีพิณ
ผู้แสดงหญิง คนที่ 1	มือขวาดังมืออแขนชูขึ้นเหนือศีรษะ มือซ้ายจับหางอแขนระดับเอว แตะเท้าซ้าย
ผู้แสดงหญิง คนที่ 4, 5, 6	มือทั้งกางมือ มือขวาเฉียงขึ้นแขนตึงเหนือศีรษะ มือซ้ายอยู่ต่อคอ แขนขวา และป้องระดับหู

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยสร้างสรรค์ชุดการแสดงในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการละเล่น ประเพณี มหรสพ ที่อยู่ในประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ วิถีชีวิตของคนอีสาน การสร้างสรรค์เพลงการแสดง การสร้างสรรค์การแสดง “อีสาน ม่วนซื่น” สรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

สรุปผลการศึกษาการละเล่น ประเพณี มหรสพ ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ เพื่อสร้างชุดการแสดง

ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ขนบธรรมเนียมประเพณีชาติพันธุ์ลาว ซึ่งรวมถึงชาวลาวอีสานที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน เป็นวัฒนธรรมแสดงถึงความเป็นชาติเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมานาน เป็นเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น มีส่วนช่วยให้ชาติดำรงความเป็นชาติของตนอยู่ตลอดไป ฮีตสิบสอง มาจากคำ 2 คำ ได้แก่ ฮีต คือ จารีต ซึ่งหมายถึงความประพฤติ ธรรมเนียมประเพณีความประพฤติที่ดี และสิบสอง หมายถึง สิบสองเดือน ดังนั้นฮีตสิบสองจึงหมายถึงประเพณีที่ชาวอีสานปฏิบัติกันมาในโอกาสต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนในทุกๆ ปี เป็นการ ผสมผสานพิธีกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องผีและพิธีกรรมทางการเกษตร เข้ากับพิธีกรรมทางพุทธศาสนา นักปราชญ์ โบราณได้วางฮีตสิบสองไว้ดังนี้

เดือนอ้าย - บุญเข้ากรรม	เดือนยี่ - บุญคูณลาน	เดือนสาม - บุญข้าวจี
เดือนสี่ - บุญผะเหวด	เดือนห้า - บุญสงกรานต์	เดือนหก - บุญบั้งไฟ
เดือนเจ็ด - บุญซำฮะ	เดือนแปด - บุญเข้าพรรษา	เดือนเก้า - บุญข้าว
เดือนสิบ - บุญข้าวสาก	เดือนสิบเอ็ด - บุญออกพรรษา	เดือนสิบสอง - บุญกฐิน

งานบุญประเพณีที่เกี่ยวข้องกับฮีตสิบสองที่สำคัญของชาวอีสาน ได้แก่

บุญเดือนสี่	จังหวัดร้อยเอ็ด (งานประเพณีบุญผะเหวด)
บุญเดือนหก	จังหวัดยโสธร (งานประเพณีบุญบั้งไฟ)
บุญเดือนแปด	จังหวัดอุบลราชธานี (งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา)
บุญเดือนสิบเอ็ด	จังหวัดนครพนม (งานประเพณีออกพรรษาไหลเรือไฟ)

สรุปผลการสร้างเพลงประกอบการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”

การแสดงชุด อีสาน ม่วนซื่น มีความหลากหลายของทำนอง เพื่อสื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึกในแต่ละช่วงของการ ดังนี้

- ใช้เครื่องดนตรีอีสาน ได้แก่ พิณ, แคน, โหวด, โปงลาง ในการดำเนินทำนองเป็นหลัก เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมชาวอีสาน ในเชิงสัญลักษณ์
- ใช้เสียงประกอบ ได้แก่ ระฆังวัด, โหม่งห้วย, ปี่ภูไท เพื่อให้เกิดความอลังการ ความอัศจรรย์ ความน่าเกรงขาม ตลอดจนแสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์

สรุปผลการสร้างสรรค์ชุดการแสดง “อีสาน ม่วนซื่น”

การแสดงถ่ายทอดวิถีชีวิต ในสังคมอีสานสมัยก่อน มีลักษณะการพูดที่คมคาย มีความคิดสติปัญญา ความสนุกสนาน ที่ทำให้เกิดความรักเป็นการโต้ตอบเชิงปัญญาก่อให้เกิดความซาบซึ้งใจหนุ่มสาว สื่อให้เห็นถึง ความมั่นใจ และกล้าแสดงออกของหญิงสาว ที่ใช้วิธีการเกี้ยวพาราสีชายหนุ่มที่ตนเองหมายปอง เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของการ “อ่อนปาว” ของหญิงสาวสมัยนั้น ม่วนแบบมีชั้นเชิง ม่วนแบบสาว ๆ ชาวอีสาน

ม่วนงานประเพณีวิถีอีสาน มี “ฮิตสิบสอง” เป็นตัวกำหนดของชุมชนให้มีการร่วมทำบุญตามความเชื่อพื้นฐานในพระพุทธศาสนา ความบันเทิง และความสามัคคีปรองดองในชุมชน จึงปรากฏความงดงามของขบวนแห่ตามบุญ เดือน ๔ (บุญผะเหวด) ของชาวอีสานที่มีความเชื่อและเป็นวัฒนธรรมอันงดงามเพื่อเป็นเครื่องบูชาในพระพุทธศาสนา

มหรสพม่วนซื่นโฮแซว ในทุกช่วงยุคสมัยของชาวอีสาน หัวใจและจิตวิญญาณอย่างหนึ่งของคนอีสานคือหมอลำ รูปแบบการแสดงในช่วงนี้ เป็นความบันเทิง (หรือความม่วน) ของชาวอีสาน ท่วงท่าลีลาवादพ้อน ล้วนเกิดจากความสนุกสนาน รอยยิ้ม เสียงตะโกน บ่งบอกถึงความสุขตามวัฒนธรรม

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และสรุปข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยจะได้ทำการแสดงการอภิปรายผล ในประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจดังนี้

การแสดงสร้างสรรค์ “อีสาน ม่วนซื่น” เป็นชุดการแสดงภายใต้กรอบแนวคิดคือศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านนาฏศิลป์ไทย และดนตรีไทยนั้นเป็นสิ่งสำคัญ แสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย การสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ได้รับคำแนะนำ ดีติเยนจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ จนเกิดเป็นชุดการแสดงที่ได้เกิดความเหมาะสมแก่การเผยแพร่ สู่ผู้ชม ผู้ที่สนใจ ตลอดจนสาธารณชนโดยทั่วไป และผลงานชิ้นดังกล่าวมานี้ควรค่าแก่การรักษา (ลิขสิทธิ์ทางปัญญา) และการอนุรักษ์ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป ในการผลิตผลงานด้านการแสดง ประเภทงานสร้างสรรค์ ควรมีการวางแผนงานที่รอบด้าน การใช้ทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัดเหมาะสมกับงาน จะทำให้ได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพ และได้ชิ้นงานตรงตามเวลา หรือแผนงานที่ได้วางไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย การจัดทำเอกสาร ควรมีแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามหลักการเหตุผล เมื่อสังเคราะห์ข้อมูลแล้วมาสร้างเป็นชิ้นงาน ทั้งทางนาฏศิลป์ (ท่ารำ) และทางด้านดนตรี (เพลงประกอบ) ที่เหมาะสมเป็นไปตามจารีต ประเพณี และวัฒนธรรม

บรรณานุกรม

----- . หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. Single Search for books, ebooks, academic journals, etc from EBSCO Discovery Service (EDS) <https://www.lib.ru.ac.th>

----- . ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น <https://www.kabinlpcol.co.th>

----- . ISAN INSIGHT © 2022 | Proudly Powered by WordPress | Theme: Nisarg
<https://www.isaninsight.com/>

บุคลานุกรม

----- . ดร.ฉวีวรรณ พันธุ. ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) ปี พ.ศ.2536
จังหวัดอำนาจเจริญ สัมภาษณ์. 1 ธันวาคม 2565.

ภาคผนวก ก.

เอกสารคำสั่งการปฏิบัติราชการ

คำสั่งวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ที่ 83 / 2565

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ การดำเนินโครงการวิจัยและสร้างสรรค์ประจำปี 2565

ชุด อีสาน ม่วนซื่น

ด้วยวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ดำเนินการนำมติดการลงทุนทางวัฒนธรรม มาเพิ่มคุณค่ามูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน สามารถส่งเสริมอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนา สู่สังคมกึ่งเศรษฐกิจในยุคทศวรรษที่เร่งรัดพัฒนาประเทศ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จึงได้ดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุด อีสานม่วนซื่น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ จึงขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการ และบุคลากรดำเนินงาน ดังนี้

1. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1.1 นางฉวีวรรณ	พันธุ์	ศิลปินแห่งชาติ
1.2 นายทรงศักดิ์	ประทุมสินธุ์	ศิลปินแห่งชาติ
1.3 นายจีรพล	เพชรสม	ผู้เชี่ยวชาญ
1.4 นายจำปี	อินอันโชติ	ผู้เชี่ยวชาญ
1.5 นางกฤษณา	วรรณสุทธิ	ผู้เชี่ยวชาญ
1.6 รศ.ปัทมาวดี	ชาญสุวรรณ	ผู้เชี่ยวชาญ
1.7 รศ.อรุณมัย	จันทมาลา	ผู้เชี่ยวชาญ

มีหน้าที่ ให้คำปรึกษา และพิจารณาประเมินผลงาน เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. คณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วย

2.1 นางชัยญลักษณ์	อุบลเลิศ	ประธานกรรมการ
2.2 นายปรเมศวร์	โพธิ์คล้าย	กรรมการ
2.3 นางพูนทรัพย์	ชัยตระกูล	กรรมการ
2.4 นายเอกชัย	ทองขาว	กรรมการ
2.5 นายวิชัย	ด้วงปลี	กรรมการ
2.6 นายชนกฤต	เจริญชีพ	กรรมการ
2.7 นายณัฐชากร	เกษณียาบุตร	กรรมการ
2.8 นางเพชร	คำแหง	กรรมการ
2.9 ว่าที่ร้อยตรีชัยนาถ	มาเพชร	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา และแนะนำคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์

-2-

3. คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

3.1 ว่าที่ร้อยตรีชัยนาถ	มาเพชร	ประธานกรรมการ
3.2 นายประดิษฐ์	วิลาศ	กรรมการ
3.3 นายเศรษฐวุฒิ	ปัญญวัฒน์วงศ์	กรรมการ
3.4 ว่าที่ร้อยตรีพิรุณพงษ์	พาหา	กรรมการ
3.5 นายอภิรักษ์	กุสง่า	กรรมการ
3.6 นายสุวิวัฒน์	แจ่มใส	กรรมการ
3.7 นางสาวหนึ่งฤทัย	วงษาหาราช	กรรมการ
3.8 นายญาณเวทย์	เหมือนพร้อม	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ วางแผน รวบรวมเอกสาร และจัดกิจกรรมโครงการในการดำเนินงาน กำกับดูแลในการฝึกซ้อม และประสานงานกับคณะกรรมการในฝ่ายต่างๆ

4. คณะกรรมการดำเนินการสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ ประกอบด้วย

4.1 นายธนกฤต	เจริญชีพ	ประธานกรรมการ
4.2 นายโยธิน	พลเขต	กรรมการ
4.3 นายชยพล	เพียรชนะ	กรรมการ
4.4 นายประดิษฐ์	วิลาศ	กรรมการ
4.5 นายวัชรินทร์	แสงผล	กรรมการ
4.6 นายอภิรักษ์	กุสง่า	กรรมการ
4.7 นายพงศ์ธร	พันธุ์ผาด	กรรมการ
4.8 นายรัฐพงษ์	กุ่มผืน	กรรมการ
4.9 ว่าที่ร้อยตรีพิรุณพงษ์	พาหา	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ วางแผน ออกแบบสร้างสรรค์ประพันธ์เพลงด้านดุริยางคศิลป์ และกำกับดูแลในการฝึกซ้อม

5. คณะกรรมการดำเนินการสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ ประกอบด้วย

5.1 ว่าที่ร้อยตรีชัยนาถ	มาเพชร	ประธานกรรมการ
5.2 นางศิราภรณ์	ลินดาพรประเสริฐ	กรรมการ
5.3 นางสาวนพรัตน์	บัวพัฒน์	กรรมการ
5.4 นายชัยณรงค์	ตันสุข	กรรมการ
5.5 นางสาวสุภาลักษณ์	วิปราชญ์	กรรมการ
5.6 นายสุวิวัฒน์	แจ่มใส	กรรมการ
5.7 นายนริช	สวนสำราญ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ วางแผน ออกแบบสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ และกำกับดูแลในการฝึกซ้อม

-3-

6. คณะกรรมการฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ ประกอบด้วย

6.1 นายสุทธิเขต	ขุนแผน	ประธานกรรมการ
6.2 นางนิจวรรณ	ขุนแผน	กรรมการ
6.3 นายสุขใส	แก่นทอง	กรรมการ
6.4 นางสาวจิราวรรณ	โลหะมาศ	กรรมการ
6.5 นายอิศรา	ภักดี	กรรมการ
6.6 นายวีรศาสตร์	สาสุทธิ	กรรมการ
6.7 ว่าที่ร้อยตรีอภิรักษ์	มากไถล	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล บันทึกภาพ วีดีโอ วิดีทัศน์การบรรยาย และการแสดง

7. คณะกรรมการจัดทำรูปเล่ม ประกอบด้วย

7.1 ว่าที่ร้อยตรีชัยนาถ	มาเพชร	ประธานกรรมการ
7.2 นายชัยณรงค์	ตันสุข	กรรมการ
7.3 นางสาวสุภาลักษณ์	วิปราชญ์	กรรมการ
7.4 นายสุธิวัฒน์	แจ่มใส	กรรมการ
7.5 นายณัฐพงษ์	กุ่มผั่น	กรรมการ
7.6 นายญาณวาทย์	เหมือนพร้อม	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร จัดทำรูปเล่ม ตรวจรูปแบบ เพื่อย่างานสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

8. คณะกรรมการฝ่ายการเงินและพัสดุ ประกอบด้วย

8.1 นายเอกชัย	ทองขาว	ประธานกรรมการ
8.2 นายไพโรจน์	มหาอุดร	กรรมการ
8.3 นางนัยนา	พรหมแสนวิเศษ	กรรมการ
8.4 นางสาวชลชนก	เหล้ามาลา	กรรมการ
8.5 นางสาวกฤษฎาพร	แสงวงผล	กรรมการ
8.6 นางสาวปวีณา	คำนวนดี	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการเบิกจ่ายตามระเบียบราชการ ให้คำแนะนำคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการเบิกจ่าย ให้เป็นไปตามระเบียบราชการ รวบรวมเอกสารหลักฐานค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน

ขอให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลดีต่อทางราชการ
ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2565 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2565

(นางรัชฎาภรณ์ อุบลเลิศ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

คำสั่งวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

ที่ ๓/๒๕๖๖

เรื่อง การเข้าร่วมโครงการนิทรรศการทางวิชาการและการแสดงทางศิลปวัฒนธรรม

ด้วย งานอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ดกำหนดจัดการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏดุริยางคศิลป์ เนื่องในโครงการนิทรรศการทางวิชาการและการแสดงทางศิลปวัฒนธรรม มหกรรมศิลปวัฒนธรรมไทย “สืบศิลป์ สร้างสรรค์ บัณฑิตพัฒนศิลป์ สู่แดนดินถิ่นบูรพา” ณ วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ในระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๕ มกราคม ๒๕๖๖

เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอมอบหมายให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

รายการแสดง

๑. การแสดงสร้างสรรค์ชุดอีสานม่วนซื่น	๒. การแสดงชุดฟ้อนกลองเตะ
๓. การแสดงชุดฟ้อนผู้ไท	๔. การบรรเลงวงดนตรีเครื่องสายไทย
๕. การบรรเลงวงดนตรีสากล	

รายชื่อผู้แสดง

๑. นางสาวณัฏฐนิชา หัดค้อ	๒. นางสาวจิตรลดา โชคบัญญัติ
๓. นางสาวกิตติกรณ สวัสดิ์สละ	๔. นางสาวณัฐธิดาพร อุตรรัตน์
๕. นางสาวพนิดา นานบุญ	๖. นางสาวกานต์ธิดา กุศลพันธ์
๗. นางสาวปิยนันท์สวราช บุญตึงค์	๘. นางสาวมนต์นภา ผาติผล
๙. นายเทพประทาน ประกอบแก้ว	๑๐. นายสุริยมล ระอังกำ
๑๑. นายปลั่งทอง ไทยานนท์	๑๑. นายพรเทพ บุญวิเศษ
๑๓. นายธชานนท์ อินโสภา	๑๔. นายณัฐพงศ์ จิตรกล้า
๑๕. นายวุฒิพงศ์ หอมหวล	๑๖. นายธีรพัฒน์ ทารภูมิ
๑๗. นายรพีพงษ์ โคระชาติ	๑๘. นางสาวนันทิพย์ อาษาวิเศษ
๑๙. นางสาววลัยลักษณ์ ประสพดี	๒๐. นางสาวทิพย์สุดา ไสยพันธ์
๒๑. นางสาวกนกวรรณ อินอ่อน	

รายชื่อผู้บรรเลงวงดนตรีพื้นบ้าน

๒๒. นายธนภัทร ทองคำ	ฉาบเล็ก	๒๓. นายชราวุฒิ แยมยิ้ม	กลองหาง
๒๔. นายจิรวัฒน์ สอนกลาง	รำมะนา	๒๕. นายชลสิทธิ์ คำทอง	พิน
๒๖. นายธนาวุฒิ ศรีวัชรไธ	พิน	๒๗. นายกันทรการก ทัพสิงห์	แคน
๒๘. นายชัยยศ หาญพล	โหมด	๒๙. นายทองศักดิ์ นครอนัน	โปงลาง
			/๓๐. นายณัฐดนัย

-๒-

๓๐. นายณัฐดนัย ใจภักดี	ขออีสาน	๓๑. นายนครินทร์ ภูทองกลม	ฉิ่ง
๓๒. นายทรงชัย ปะวะภูชะโก	ฉาบใหญ่	๓๓. นายธนธรณ์ แสงจำรูญ	เบส
๓๔. นายศุภกร สุตะภักดี	แซ็กโซโฟน	๓๕. นายวรพจน์ จันทะยา	นักร้อง
๓๖. นางสาวจรรยาพร คำกอง	นักร้อง		

รายชื่อผู้บรรเลงวงดนตรีเครื่องสายไทย

๓๗. นางสาวเมศิณี มาตยาคุณ	ซอด้วง	๓๘. เด็กชายธนพล สนธิสุพรรณ	ซอด้วง
๓๙. นายวิระวัฒน์ ประเสริฐสังข์	จะเข้	๔๐. นายภาณุภูมิ วิไลพรรัตน์	จะเข้
๔๑. นายพรหมมินทร์ คำภา	ซออู้	๔๒. นางสาวนลินทิพย์ อารี	ซออู้
๔๓. นายพงษ์ดนัย จิตรสม	โหม่ง-ระฆังนา	๔๔. นางสาวศศิธร สมบูรณ์พันธ์	ฉิ่ง
๔๕. นางสาวพิไลลักษณ์ สานคำ	ฉาบ	๔๖. นายณรงค์ฤทธิ์ รอดสูงเนิน	กรับ
๔๗. นางสาวทิราพร อาทิตย์ตั้ง	นักร้อง	๔๘. นางสาวอนพร บวรวิชัย	นักร้อง

รายชื่อผู้บรรเลงวงดนตรีสากล

๔๙. นายเศรษฐภูมิ ปัญญวัตวงศ์	Trumpet	๕๐. นายสุเทพ ชูเชิด	Clarinet
๕๑. นางสาวชาลดา โพธิ์ไทย	Flute	๕๒. นายไกรวิชญ์ ศรีคุณลา	Tuba

ผู้อำนวยการบรรเลงและการแสดง
ควบคุมการแสดงและการบรรเลง
ผู้ฝึกซ้อมการบรรเลง

๕๓. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
๕๔. ว่าที่ร้อยตรีชัยนาถ มาเพชร
๕๕. นายจิรพล เพชรสม ๕๖. นางสาวเบญจทิพย์ เพชรสม
๕๗. นายชัยมงคล ศรีปัดเนตร ๕๘. ว่าที่ร้อยตรีพุดธิพงษ์ พาทา
- นายเศรษฐภูมิ ปัญญวัตวงศ์ ๕๙. นายรัฐพงษ์ กุ่มถัน
๖๐. นายวีรชล สอนสำราญ ๖๑. นายอโนทัย สีนโสภา
๖๒. นางสาวจิตาภา วิปราชญ์ ๖๓. นายทศพร วรรณคำ
๖๔. นายภูฤทธิ์ ดำเนินงาม
๖๕. นายรัฐพงษ์ กานนท์ ๖๖. นางสาวเกณิกา วงศ์รินทร์
- นางสาวจิตาภา วิปราชญ์
๖๗. นายสมชาย พิลาทิ ๖๘. นายหนึ่งชัย ไชยจันทร์

ผู้ฝึกซ้อมการแสดงและช่วยแต่งกาย

เจ้าหน้าที่เครื่องแต่งกาย

ธุรการ-คumnักเรียน

พนักงานขับรถ

กำหนดการฝึกซ้อม

กำหนดไหว้ครู

กำหนดรถออกจากวิทยาลัย

กำหนดรถกลับถึงวิทยาลัย

ผู้ปฏิบัติราชการ

วันที่	๘ - ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖	เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๓๐ น.
วันที่	๑๒ มกราคม ๒๕๖๖	เวลา ๐๓.๓๐ น.
วันที่	๑๒ มกราคม ๒๕๖๖	เวลา ๐๙.๐๐ น.
วันที่	๑๖ มกราคม ๒๕๖๖	เวลา ๒๒.๐๐ น.
๑. ข้าราชการ, บุคลากร, ครู	๑๖	คน
๒. นักเรียน-นักศึกษาหญิง	๑๗	คน
๓. นักเรียน-นักศึกษาชาย	๓๒	คน
๔. พนักงานขับรถ	๒	คน

รวม ๖๗ คน

สั่ง ณ วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญญลักษณ์ อุบลเลิศ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข.

บทร้อง และโน้ตเพลงประกอบการแสดง

โอ้ย..ช่างมาม่วนแท้น้อ ช่างมาม่วนแท้น้อ อีสานเฮานี้น้อ อีสานเฮานี้น้อ

ห้องที่ วรรคที่	1	2	3	4	1	2	3	4
	ท่อน ๑							
1	---ล	--ลูลู	-ท-ด	--ดต	-ร-ม	--มม	-ฟ-ม	----
2	---ร	----	---ด	---ท	---ล	----	----	----
3	----	----	----	----	----	----	----	----
4	----	----	----	----	----	----	----	----
5	---ม่	ร้ด ร้-	ร้ดลด	---ด	ลชลด	ลชมล	ชมรม	รดลูล
6	ดลูลูล	----	----	----				

(เกริ่น)

ผู้ดีเอ๋ย...มาผู้ดีแท้น้ออ้าย มางามหลายแท้น้อพี่ เบิงตืตืแอ่งเท่แอ่งหล่อ นางได้มาพบพ้อ เว้าเอา
เป็นแฟน แป้นแหวนแฟนเพิ่นบ่อ้อชาย พออยากหยับบ่ซื่อนไปซออนซออนเสื่อเบิงได้ ละน่องอยากหยับย่าง
ย้าย ละน่องอยากหยับย่างย้าย มาหาอ้ายผู้หุ่นแม่น น่องอยากเว้าแป้นแป้น จ่องเป็นแฟนพะนางเด

ห้องที่ วรรคที่	1	2	1	2	1	2	1	2
	ท่อน ๑							
1	-ลูลด	-ลูลด	-มด	--ดล	-ลูลด	ชมรด	ลุมด	---ช
2	---ม	ชลล	ชมด	--ดม	--ช	ชมรด	ลุมด	--ดล
3	ชูลด	ชมรด	ลูลช	----	-ดลช	-ดลช	-ดลช	----
4	มด	-ดลช	-ดลช	-ฟชด	ชลชฟ	รฟชฟ	รฟชฟ	----
5	รดฟด	----	รชรม	มรดท	ดรด	-ช-ม	-ช-ร	ดลรด
6	ลุมด	-ช-ม	-ช-ร	ดลรด	-ลูลช			

(ลำ)

จี้วต้องต้อนละแขนอยู่ปลายผา จี้วต้องต้อนละแขนอยู่ปลายผา วาสนาของนางจ้งได้มาพานพ้อ
พานพ้อ โอ้ยเด็นอ โอ้ยเด็นอ เจ้าผู้คำก่าก้อน คำก่าก้อน มาสะออนแท้น้อพี่ น้อพี่ น้อพี่ ผู้ดีจ้งอ้ายมีแฟน
ซออนแล้วไปน้อ แฟนซออนแล้วไปน้อ มาเห็นคนรูปหล่อ อยากขอนำเมื่อเด

เอ่ออันนี้ หลิงมาแต่เมืองฟ้า ยังเห็นว่าเมืองอีสาน ยังมีบุญมีทาน ม่วนจันระงมก้อง บ่มีหมองมี
เศร้า อีสานเขามีแต่ม่วน เสียงพิณแคนเล่นส่ว เสียงลำร้องกล่อมหู เวียกบ่ค้ำงานกะสื้อ ความเป็นอยู่
สามัคคี ประเพณีฮีตสิบสอง สิบสี่คองดำรงไว้ มีน้ำใจคือข้าวปั้นฮักแพงกันเป็นปึกแผ่น มีเสียงลำเสียง
แคน เป็นโตแทนให้โลกฮู้ ตั้งแต่ปู่ย่าแต่ปู่ โอ้ยชูค่า..ให้ม่วนใจ...ใสนวนวล..ละนะ

ห้องที่ วรรคที่	1	2	3	4	1	2	3	4
	ท่อน ๒ (เที่ยวที่ ๑)							
1	---ล	-ล--	----	----	---ฟ	-ฟ--	----	----
2	---ช	-ช--	----	----	---ล	-ล--	----	---ด
3	ร ม ช ล	----	----	----	----	--ดํช	--ดํล	--ช ม
4	--ร ม	--ช ม	--ดํล	--ช ม	--ร ม	--ร ด	--ร ม	--ร ช
5	--ร ม	--ลช	--ล ด	--ร ช	--ร ม	--ลช	--ม ร	--ม ด
6	--ม ร	-ม-ช	-ม-ร	ม ด ม ร	ด ล ช ล	----	----	----
	ท่อน ๒ (เที่ยวที่ ๒)							
1	---ล	-ล--	----	----	---ฟ	-ฟ--	----	----
2	---ช	-ช--	----	----	---ม	--ร -	--ด -	-ท-ล
3	-ช-ล	----	----	----	----	----	---ช	---ล
4	-ช-ม	----	----	----	----	----	---ล	--ดํ-
5	-มํ-รํ	----	----	----	----	----	-มํชํ	-รํ-ดํ
6	-รํ-ล	----	----	----	----	----	---ม	----
	ท่อน ๒ (เที่ยวที่ ๒)							
1	-ช-ล	----	----	----	----	----	---ช	----
2	-ม ร ม	----	----	----	----	----	---ล	--ดํ-
3	-มํ-รํ	----	----	----	----	----	-มํชํ	-รํ-ดํ
4	-รํ-ล	----	----	----	----	มํ รํ ดํ ล	รํ ดํ ล ช	ดํ ล ช ม
5	ล ม ช ล							

ห้องที่ วรรคที่	1	2	3	4	1	2	3	4
	E minor							
1	----	ลัซัฟริ	ฟริดัล	-ลัดริ	---ม่	--ซัริ	-ลริดิ	-ลชล
2	----	ซัม่ริดิ	ริดัลดิ	ริม่ดิริ	--ดิล	--ริดิ	-ท-ล	-ช-ล
3	---ม	--ชล	-ล-ด	ร ม ด ร	---ท	-ร-ม่	-ช-ล	ทลชล
4	---ท	-ร-ม่	-ช-ล	ทลชล				
	A minor							
1	----	-ร-ล	-ชลท	ชลลล	-ร--	-ร-ล	ทชลท	ชลลล
2	--ชล	ร ด ท ล	ชลทล	ร ด ท ล	--ชล	ร ด ท ล	--ชล	ท ด ร ม
	B minor							
3	----	--ช ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด	----	ดิ ล ช ม	--ร ม	ช ม ร ด
4	---ช	---ล	-ริ-ดิ	-ล-ช	--ชล	-ช-ล	-ริ-ดิ	-ล-ช
5	-ม่-ริ	-ดิ-ล	-ริ-ดิ	-ล-ช				

(กลอนเทศน์แห่บุญผะเหวด)

บัดนี้จบครบถ้วน ในส่วนนิทานกลอน เวสสันดรชาดก

ยกมาจาด้าน ลำนิทานลงไว้ อวยพรชัย ได้แถมส่ง ผนตกลงท่าแก้วได้เย็นแล้วแห่งพระธรรม..น้า

3.4 คนตรีพื้นบ้านร่วมสมัย ทำนองลำเพลิน ลำยาว และหมอลำกลอนประยุกต์

(ลำ)

โอยเด้ชาย มาเด้ออ้ายชายงามน้ำแกง ให้มาแพงอีน้องผู้ล้าร้องม่วนยิน กินกับฟ้อนแนวม่วนชวน
กันอย่าสไปไผมันเบ็งกันเด้อเจ้า เอาบุญแล้วเอาแอมมาฮ่อน นางสิล้าให้ฟ้อนคุณค้ำฟ้าเข้ามามา มา
ออกลีลาหน้าฮ้านงานบุญ อีสานน้ำใจเจื้อจุ่น มาร่วมงานบุญฟังลำฟังร้อง มาเถิดพี่น้องอีสานบ้านเฮา